

1 ОКТЯБРЬ — ЎҚИТУВЧИ ВА МУРАББИЙЛАР КУНИ

ЎЗБЕКИСТОН МАҲАЛЛАЛАРИ УЮШМАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСIIЙ, МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ГАЗЕТАСИ

2026 ЙИЛ
1 ОКТЯБРЬ,
ПАЙШАНБА

Maʼhalla

МАХСУС
СОН
№79
(2407)

ХАЛҚҚА ЯНАДА ЯҚИН

WWW.UZMAHALLA.UZ

МАҲАЛЛА ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ АСОСИЙ БУЮРТМАЧИСИГА АЙЛАНАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ЎҚИТУВЧИ ВА МУРАББИЙЛАРИГА

Мухтарам устоз ва мураббийлар!

Аввало, ўз ҳаётини дунёдаги энг улуғ ва шарафли ишга — ёш авлод тарбиясига бағишлаб келаётган сиздек мўътабар зотларни, юртимиздаги барча педагог ходимларни 1 октябрь — Ўқитувчи ва мураббийлар куни билан чин юракдан муваққаб этаким.

Ушбу қутлуғ айёмда Янги Ўзбекистонимизнинг куч-қудрати ва салоҳияти, қўлга киритаётган улкан ютуқ ва марраларимиз, қалбимиздаги олижаноб фазилатларнинг безавол манбаларидан бири бу билим-маърифат, тарбия ва маданият эканини янада чуқур ҳис этамиз. Азиз фарзандларимизни айни шу

руҳда тарбиялаб, Ватанимиз равнақига муносиб ҳисса қўшиб келаётган барча заҳматкаш муаллимларимизга, устоз-домларимизга самимий миннатдорлик билдириб, чексиз ҳурмат ва эҳтиром билан таъзим қиламиз.

Қадрли юртдошлар!

Боғча ва мактаб остонасига илк бор қадам қўйган ҳар бир бола учун билимлар эшиги, мўъжизалар оламини очадиган мухтарам ўқитувчи ва мураббийлар тимсолида биз янги шахс, янги авлод тарбиячиларини кўраимиз. Шу йўлда шогирдларига кўз нури, юрак қўрини бериб меҳнат қиладиган, ўз касбига содиқ ва жонкуяр бундай инсонлар, ҳеч шубҳасиз, миллий

педагогикамизнинг олтин фондиди ташкил этади. Мен Учинчи Ренессанснинг мустақкам пойдеворини айнан мана шундай фидойи устозлар фаолиятида, уларнинг касб маҳорати, қалб саховатида кўраман.

Мактаб келажак боғи бўлса, муаллим шу масканда умид ниҳолларини ўстирадиган моҳир боғбондир. Ўқитувчи — меҳр дарёси, эзгулик булоғи, маърифат кўёшидир. Шу боис, бу масъулиятли соҳа ходимларининг меҳнатини улуғлаш ва қадрлашдан ҳеч қачон чарчамаймиз.

Азиз дўстлар!

Бугунги кунда эришаётган, ҳавас қилса арзийди-

ган натижаларимиз орасида таълим йўналишидаги ютуқларимиз биз учун алоҳида қадрли десам, ўйлайманки, бутун халқимизнинг фикрини ифода этган бўламан. Чунки бундан атиги ўн йил олдин ижтимоий ҳаётимизда гоят оғир, ота-оналарни энг қийнайдиган соҳа — айнан таълим-тарбия соҳаси, энг камситилган касб эгаси эса ўқитувчилар эди. Сизлар билан бирга қаттиқ ишлаб, қанча-қанча муаммоларни ҳал қилдик, олдимизда турган тўсиқ-ғовларни бартараф этдик. Ҳозирги вақтда таълим соҳаси жадал ривожланаётган соҳага, ўқитувчилик эса обрў-этиборли касбга айланмоқда.

Буни қуйдаги мисолларда яққол кўриш мумкин. Ҳозирги вақтда мамлакатимиздаги 40 минг ўқитувчи 1 минг доллар, уларнинг 1 минг 500 нафари 2 минг доллардан зиёд миқдорда маош олмақда. Жорий йил янги форматда ўтказилган “Йил ўқитувчиси” танловининг 208 нафар туман ва шаҳар босқичи ғолибларига илк бор 616 миллион сўмдан мукофот берилди. Бундай рағбатлантириш механизмлари келгуси йилда боғча тарбиячилари ва техникум усталари фаолиятига ҳам жорий этилади.

Давоми 2-саҳифада.

ЭЪТИРОФ

Устоз меҳнати вақт билан сўзлашади

Ўқитувчининг меҳнати натижаси бир дарс, бир синф ёки бир ўқув йили билан ўлчанмайди. Унинг таъсири йиллар ўтиб, шогирднинг касбига, дунёқарашида, жамиятда тутган ўрнида намоён бўлади. Шу маънода устоз меҳнатига берилган ҳар бир эътироф муайян инсонни рағбатлантириш билан бирга, таълимга бўлган муносабатнинг мезонини ҳам белгилайди.

1 октябрь — шу меҳнатнинг қадрини яна бир бор англашга ундайдиган сана! Бу кун тақвимдаги байрам сифатидагина қолмай, мактаб остонасида ҳар кун кечаётган машаққатли жараён, устоз ва шогирд ўртасидаги ишонч, билим бериш ва тарбиялаш масъулияти ҳақида мулоҳаза юритиш учун муносиб фурсатдир. Чунки таълим натижаси бир кунлик меҳнатдан туғилмайди. Устознинг ҳар бир дарси, ҳар бир ўғити, ҳар бир ўқувчи-талабага ажратган вақти йиллар давомида ўз самарасини беради.

Бу йилги Ўқитувчи ва мураббийлар куни устоз меҳнатига бўлган эътибор ва эътирофни ифодалаган икки муҳим воқеалик билан ёдимизда қоладиган бўлди. Бири — мамлакатимиз тарихида илк бор “Йил ўқитувчиси” танловида ғолиб бўлган 208 нафар педагогнинг ҳар бирига 616 миллион сўмдан мукофот пули ажратилди, иккинчиси — давлат олийгоҳларида тахсил олаётган педагогларнинг фарзандлари учун тўлов-шартнома суммасига 30 фоиз миқдорда чегирма жорий этилди. Аслида, жамият устоз меҳнатини қадрлаган сари таълимга, илмга ва келажакка бўлган муносабатини ҳам намоён этади.

Давоми 2-саҳифада.

ЭЪТИРОМ

ТАРБИЯНИНГ УЧ ТАЯНЧИ: ОИЛА ТАРБИЯЛАЙДИ, МАКТАБ ЙЎНАЛТИРАДИ, МАҲАЛЛА КАМОЛГА ЕТКАЗАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев Ўқитувчи ва мураббийлар куни арафасида педагоглар билан учрашди. Мулоқотдаги ҳар бир сўз, ҳар бир эътироф ортида ўқитувчилик касбига бўлган юксак эҳтиром сезилиб турди.

Айниқса, давлат мукофотларига сазовор бўлган устозлар ордени медалларни шахсан Президентнинг ўзидан қабул қилиб олгани алоҳида таассурот қолдирди. Давлатимиз раҳбари мукофот соҳибларини табриқлар экан:

“Ишонинг, мен уларни кўксингизга тақиб, сизлардан ҳам кўпроқ хурсанд бўляпман”, дея таъкидлади.

Давлатимиз раҳбарининг Ўзбекистон ўқитувчи ва мураббийларига йўллаган байрам табриғи қувончмизни икки ҳисса оширди. Табриқда таълим тизимидаги ютуқлар, келгуси

марралар билан бирга, фарзандларимиз қалбига Ватанга муҳаббат, унинг тақдирига дахлдорлик ҳисси энди оилада ҳам, маҳалла, мактаб, техникум ва олийгоҳларда ҳам янгича ташкил этилиши айтилди. “Ёш авлод тарбияси — бутун жамиятнинг муқаддас бурчи, вазифаси” деган эзгу ғоя ҳар биримизнинг юрагимизда акс-садо бериб, кундалик ҳаётимиз мезони, мазмунига айланиши шарт.

Шу қутлуғ сана арафасида Президент фармони билан “Ўзбекистон

халқ ўқитувчиси” унвонига муносиб қўрилганим эса менга улкан шараф бағишлади. Бу ҳақда эшитганимда, аввало, бу эътироф ортида турган йиллар ҳақида ўйладим. Дарслар, ўқувчилар, уларнинг ютуқ ва камчиликлари, ота-оналар билан суҳбатлар, ҳамкасблар билан кечган изланишлар... Устозликда инсон ҳар кунини ижтимоий солиқдан озод қилиш ўйлаб яшайди. Шу маънода, мен учун бу унвон меҳнатимга берилган баҳо билан бирга, катта масъулият ҳамдир.

Давоми 2-саҳифада.

БУГУНГИ СОНДА:

Мураббийнинг тарбиявий юкини ким билан бўлишамиз?

Мактабда фақат “муаммоли ўқувчилар рўйхати” тузиллиши билан чекланмасдан, “ёшлар йўналиш харитаси” яратилса-чи? Ҳар бир синфдаги ўқувчиларнинг қизиқиши, қайси соҳада иқтидори борлиги, ким спортга, ким технологияга, ким санъатга, ким касб-хунарга қизиқиши ўқитувчи, психолог ва ёшлар етакчиси ҳамкорлигида аниқланса.

3-с.

Устоз кўрган шогирд ҳар мақомга йўрғаламайди

Ҳар бир маҳаллада камиди 3-5 нафар ишсиз ёшани шогирдликка олган устозларга ҳар ойлик рағбатлантирувчи тўловлар ёки солиқ имтиёзлари (масалан, даромад солиғи ёки ижтимоий солиқдан озод қилиш) жорий этилса, ёмон бўлмас эди. Туман ва республика миқёсида “маҳаллабай” асосида энг кўп шогирд тарбиялаган ва уларни иш билан таъминлаган хунаромандлар, тадбиркорлар ва зиёлиларни рағбатлантириш ҳам яхши самара беради.

7-с.

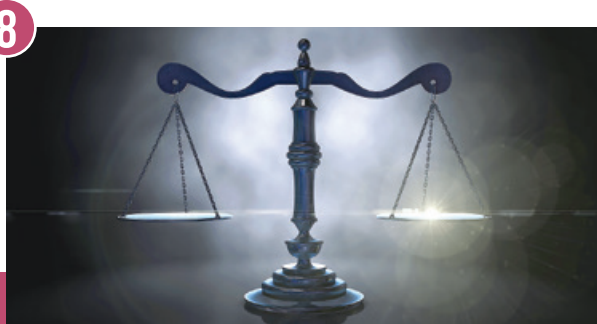
5

“Биз нега болалар билан дилдан гаплашмай қўйдик?..”

6

Устоз дуоси — йўл бошидаги чироқ

8

Ҳеч ким кўрмаётганда кимлигимиз билинади

Фаргона шахрида ногиронлиги бўлган шахслар бандлигини қўллаб-қувватлашга қаратилган “ИНСОН УЧУН” ЯРМАРКАСИ ўтказилди.

ШИРИН ШАҲРИДАГИ ЁШЛАР МАРКАЗИДА ёшларнинг қизиқишларига мос 7 та йўналишда машғулотлар йўлга қўйилди.

ЎЗБЕКИСТОН ВА ТУРКИЯ ЎРТАСИДА “IT”, “ГАМИНГ” ва стартаплар соҳасида ёшлар учун янги имкониятларни кенгайтиришга қаратилган ҳамкорлик ўрнатилди.

МУРАББИЙНИНГ ТАРБИЯВИЙ ЮКИНИ КИМ БИЛАН БЎЛИШАМИЗ?

Мактаб остонасидан кириб борар эканмиз, аввало, девор ва пештоқлардаги ёзувларга тушарди: “Дарс — муқаддас”, “Билим — бахт қалити”, “Устозга ҳурмат — олий фазилат” каби жумлалар бизни гўё дарс бошланишидан олдин тарбияга чорлаб турарди.

Алишер ЮНУСОВ,
Ёшлар муаммоларини ўрганиш ва истиқболли кадрларни тайёрлаш институти директори ўринбосари.

Деворларда буюк аждодларимиз сиймоси, илмга даъват этувчи ҳикматлар, одоб-ахлоққа оид ўнгитлар акс этарди. Мактабнинг ҳар бир бурча-гида ўқувчини нафақат билим олишга, балки ўзини тутишга, каттани ҳурмат қилишга, Ватан ва жамият олдидаги масъулиятини ҳис этишга ундайдиган муҳит бор эди.

Бугун ҳам ўша ёзувлар бор. Аждодларимиз суратлари деворларда. Билим-ли, фидойи, ўз касбига жонини бериб ишлаётган устозлар ҳам етарли. Аммо бир савол тобора кўпроқ ўйлан-тир-моқда: нега шундай бўлса-да, айрим ўқувчиларнинг билимга, китобга, ўқинишга бўлган қизиқиши сусайиб бормоқда?

Бу саволни ўқитувчиларнинг ўзи-дан ҳам эшитиш мумкин. Уларнинг кўпчилиги дарсга киришдан олдин катта тайёргарлик кўради. Замонавий усулларни излайди, интернетдан қизиқарли маълумотлар топади, ўйинлар, савол-жавоблар, мунозаралар тайёр-лайди. Аммо синфга киргач, айниқса, 10-11-синф ўқувчиларининг айримлари-да ҳаётга, билимга, ҳатто ўз келажагига нисбатан бефарқликни кўради. “Сиз менга тегманг, мен сизга тегмайман”, деган кайфият дарсинг энг катта тўсигига айланади. Энг ачинарлиси, бу ҳолат айрим ҳолларда оддий дангасалиқдан ҳам чуқурроқ. Бола мактабга келишни мажбурият, деб билади, аммо мактабдан нимадир олиб чиқиб кетиш кераклигини ҳис қилмайди.

Ўсмирлик даврида яна бир мураккаб жараён бор: бола ўзини катталардек ҳис қила бошлайди, лекин ҳали ҳаёт масъулиятини кўтаришга тайёр эмас. Кийим, телефон, ташқи кўриниш, ижтимоий тармоқдаги мавқе унинг учун баъзан билим ва касбга қараганда муҳимроқ бўлиб қолади. Қизлар орасида ёш ўқитувчинини ўзинга тенглаштириш, унинг кийими ёки телефони билан ўзини қиёслаш каби ҳолатлар ҳам кузатилади. Бу ерда гап кийиниш ёки телефоннинг ўзида эмас. Гап боланинг мезонлари ўзгариб бораётганида.

“Фарзандингизга қаранг”, дейиш билан эса бу муаммони ҳал қилиб бўл-майди. Чунки бола нафақат оиланинг, балки мактабнинг ҳам, маҳалланинг ҳам келажаги. У бугун ўқувчи. Эртага талаба, ишчи, ота-она, жамоа аъзо-си, балки маҳалладаги фаол инсон

Саҳифани
“Mahalla” муҳбири
Шаҳноза ХАЛИЛОВА тайёрлади.

бўлади. Агар шу даврда унинг онгида масъулият, меҳнат, билим, ҳурмат ва ўзини бошқара олиш каби мезонлар шаклланмаса, бугунги кичик бефарқлик эртага катта ижтимоий муаммога айла-ниши мумкин. Шу сабабли ўқитувчидан ҳамма нарсани кутиш тўғри эмас.

Бугун устозларга эътибор кучаймоқда, унинг жамиятдаги нуфузи юксаляпти. Бу, албатта, қувонарли. Аммо устознинг обрўсини кўтариш билан бирга, унинг тарбиявий юкини ким билан бўлишамиз? Мактабда ўқитувчи таълим беради, тарбиячи ва психолог ўз йўналишида ишлайди. Ота-она фарзандининг онладаги тарбияси учун масъул. Маҳалла эса бола мактабдан чиққанидан кейинги муҳитнинг катта қисmini шакллантиради. Ана шу жойда ёшлар етакчисининг мактаб билан ҳамкорлиги оддий тадбир ўтказишдан анча кенг маънога эга экани ойдинлашади.

Масалан, мактабда фақат “муам-моли ўқувчилар рўйхати” тузилиши билан чекланмасдан, “ёшлар йўналиш харитаси” яратилса-чи? Ҳар бир синф-даги ўқувчиларнинг қизиқиши, қайси соҳада иқтидори борлиги, ким спортга, ким технологияга, ким санъатга, ким касб-ҳунарга қизиқиши ўқитувчи, пси-холог ва ёшлар етакчиси ҳамкорлигида аниқланса. Шунда етакчи муаммога фақат у содир бўлгандан кейин эмас, бола бефарқликка тушиб қолишидан олдин аралашади.

Ўқитувчи ўқувчида мунтазам дарс қолдириш, кескин хулқ ўзгариши, ижтимоий чекиниш ёки бошқа муам-мони сезса, масалани фақат танбёх ва ота-онани чақиритиш билан тугатмайди. Етакчи билан биргаликда боланинг мактабдан ташқаридаги ҳаёти ўр-ганилади ва унга мос йўл топилади. Бунда етакчи ўқитувчининг ўрнини эгалламайди — ўқитувчи кўрган муам-монинг мактабдан ташқаридаги сабаб ва ечимларига кўприк бўлади.

Яна бир муҳим жиҳат: ёшлар етак-чиси мактабга муаммо пайдо бўлган-да чақириладиган “сўнгги манзил” бўлиб қолмаслиги лозим. У синф раҳ-барлари билан мунтазам алоқада бўлиб, мактабдаги ёшлар муҳитини олдиндан билиб борса, айрим муаммоларни оғир-лашмасидан туриб кўриш имкони пайдо бўлади. Масалан, ҳар чорак якунида мактаб ва маҳалла биргаликда “ёшлар ҳолати” бўйича қисқа таҳлил ўтказиб, қайси синфларда дарс қолдириш, бўш вақтни мазмунсиз ўтказиш, тўғараклар-га қизиқишнинг пасайиши ёки бошқа муаммолар кўпроқ эканини муҳокама қилиши мумкин.

Шунда ҳамкорлик қозғоғида режа ёки навбатдаги тадбир эмас, ўқувчининг ҳаётдаги аниқ ўзгаришга қаратилган фаолиятга айланади. Энг муҳими, ўқитувчи муаммони ёлғиз кўтармайди, ёшлар етакчиси эса уни ҳал қилиш учун мактабга фақат муаммо катталашга-нидан кейин кириб келмайди.

ЛОЙИҲА МУВАФФАҚИЯТИДА “ЕТТИЛИК”НИНГ ҚЎЛЛОВИ БОР

Паррандачилик чиндан ҳам даромадли бизнесми? Бугун бу саволга маҳалламиздаги тадбиркорнинг муваффақияти мисолида “ҳа”, деб жавоб бера оламиз. Йил бошидан буён маҳаллада 25 та микролойиҳа доирасида 68 нафар фуқарога имтиёзли кредит бердик. Шунингдек, 7 нафар юридик шахсга 700 миллион сўм маблағ ажратилди.

Дадажон РАШИДОВ,
Шароф Рашидов туманидаги
“Эски Тошкентлик” маҳалласи
ҳоким ёрдамчиси вазифасини
бажарувчи.

Бу рақамлар ортида қанча-қанча оилаларнинг бандлиги, даромади ва фаровонлиги турибди. Биргина Бунёд Мамировнинг тажрибаси шунини кўрсат-дики, тўғри режа, мақсадли кредит ва меҳнатсеварлик ҳар қандай кичик гоёни ҳам йирик даромад манбаига айлантира олади. У фаолиятини бошлаш арафасида ўз кучи ва имкониятини тўғри чамалади. Таваккал қилиб, маҳаллий иқлимга мос,

касаликларга чидамли бўлган 400 дона қора зотли товуқ сотиб олишни режа-лаштирди. Албатта, ҳар бир бошланаётган ишда молиявий кўмак муҳим пойдевордир. Бу жараёнда бизнес-режасини батафсил ўрганиб, 100 миллион сўм имтиёзли кредит ажратилишига кўмаклашдик.

Беш ойда кескин бурилиш содир бўлди. Хўжаликдаги паррандалар сони 3 000 дан ошиб кетди. Кузатувчан инсон бунини оддий рақам эмас, балки тинимсиз меҳнат меvasи эканини тушунади. Агар ўсиш кетма-кетлигига эътибор қаратсак, лойиҳанинг муваффақияти аққол кўрина-ди. Иш бошланганда бор-йўғи 400 дона товуқ бўлган бўлса, 5 ойлик ривожла-

ниш босқичида бу кўрсаткич 3 000 дан ортди. Ҳозирда тадбиркор кунига ўртача 300–350 дона сифатли тухум олмақда. Келажақдаги режаларга кўра, хўжаликка яна 2 000 бош товуқ олиб келиниб, умумий сони 5 000 тадан оширилади. Табиийки, бу орқали янги иш ўринлари яратилади. Фақат тухум сотиш билан чекланмай, асосий эътиборни жўжа етиштириш ва уларни кўпайтиришга қаратиш лойиҳанинг муваффақиятини таъминлади. Парранда-чилиқда айнан инкубация ва зотдор жўжа сотиш энг юқори ҳосилдорликни берувчи йўналиш ҳисобланади. Бунёд Мамиров айнан шу нозик ва даромадли нуқтани тўғри илғаб олди.

Бир сўз билан айтганда, тадбиркор ташаббус кўрсатди, “еттилик” ходимлари уни қўллади. Натижада ҳудудда янги “ўсиш нуқта” ривожлана бошлади.

ЕТАКЧИЛИК МЕЗОНИ

ИМКОНИЯТНИ КЎРСАТИШ ЭМАС, НАТИЖАГА ОЛИБ БОРИШ МУҲИМРОҚ

...16 гектар ер 18 нафар ёшга ажратилган куни ҳамма нарса бир зумда ўзгариб қолмади. Ер бор эди, имконият бор эди, аммо уни даромад манбаига айлантириш учун ҳали кўп саволларга жавоб топиш керак бўлди. Қандай экин экилади, кимдан маслаҳат олинади, маҳсулот қаерга сотилади, энг муҳими, биринчи қадамни ким қандай ташлайди?

Нурлан ЖОЛЖАНОВ,
Қўнғирот туманидаги
“Тароқли” маҳалласи
ёшлар етакчиси.

Ёшларни бир жойга йиғиб, “имконият берилди, энди ишланглар”, дейиш билан масала ҳал бўлмасди. Айрим-ларида хоҳиш бор, лекин тажри-ба йўқ, кимдир ердан унумли фойдаланишни билмайди, яна кимдир етиштирган маҳсулотини сотиш йўлини ўйлаб улгурмаган. Шунинг учун ҳар бир босқичда улар билан бирга бўлишга ҳа-ракат қилдик. Мутахассислар билан боғланидик, етиштириш жа-раёнини ўргандик, маҳсулотни аввал ички бозорга, кейин ташқи бозорга чиқариш имкониятлари-ни изладик.

Орадан вақт ўтиб, ўша 16 гектар ерда қилинган меҳнат ўз натижасини берди. Тўрт нафар ташаббускор ёш Қозоғистон ва Озарбайжон бозорларига 20 тоннадан ортиқ қовун ва қовоқ экспорт қилди. Маҳсулотнинг умумий қиймати 70 миллион сўмдан ошди. Аслида, маҳаллада ёшлар билан ишлашда мен учун энг муҳим мезон ҳам шу: имкониятни кўрсатиш эмас, уни натижагача олиб бориш.

ИМКОНИЯТ

ВАУЧЕР — ИШСИЗЛИККА ҚАНДАЙ БАРҲАМ БЕРЯПТИ?

Замон шиддат билан ўзгармоқда. Кечагина бирор ҳунар билан рўзгор тебратган инсон бугун замонавий рақамли билимларни ёки хорижий тилларни билмаса, меҳнат бозоридан четда қолиб кетиши ҳеч гап эмас.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

Хўш, касб ўрганишга, ҳаётини ўзгартиришга хоҳиши бор, лекин бунга моддий имконияти етмайди-ган фуқаролар нима қилиши керак? Улар учун “Давлат ва нодавлат таълим ташкилотларини жалб қил-ган ҳолда ваучер асосида ҳам ва хорижий тилларга ўқитиш тизимини жорий қилиш тўғрисида”ги қа-ро-ри асосида ваучер тизими жорий этилди. Бу тартиб аҳоли бандли-гини таъминлаш ва камбағалликни қисқартиришда шунчаки режа эмас, ҳаётий ечимга айланапти.

Ваучер тизими — ишсизлар, шу жумладан, Ижтимоий реестрга қиритилган оилаларнинг ишсиз аъзолари ёки расмий даромадга эга бўлмаган, иш қидираётган шахсларга касб ва хорижий тил-ларни бепул ўрганиш имконини берувчи тизим.

— Бу қуруқ ёрдам эмас, ҳаётни ўзгартириш имконияти бўлди, — дейди Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги бўлими бошлиғи Маҳмуджон Пулатов. — Давлат пул маблағини фуқаронинг қўлига нақд шаклда бермайди, балки у танлаган ўқув марказига ўтказилади. Яъни, ўз келажа-гини ўз қўли билан қуриши мумкин бўлади. Бу имкониятдан ишсиз фуқаролар, Ижтимоий реестрга қиритилган оила аъзолари, расмий даромад манбаига эга бўлмаган, аммо иш қидираётган шахслар фойдаланиши мумкин.

Тизимнинг энг катта кучи ва занжирнинг асосий бўғини — бу ҳоким ёрдамчиларидир. Тасаввур қилинг, маҳаллада ҳеч қаерда ишламайдиган, аммо замонавий “IT” технологияла-рини ёки тикувчиликни ўрганишга иштиёқи баланд йигит ёки аёл бор. Улар пулсизлик сабаб тушкунликка тушиб ўтирмайди, балки тўғри ҳоким ёрдамчисида мурожаат қилади. Атиги бир кунда муаммо ҳал бўлади.

Ариза топширилгач, 1 кун ичида дастлаб мавжуд бўш иш ўринлари тақлиф этилади. Азар фуқаронинг тайинли мутахассислиги бўлмаса ёки тақлиф қилинган иш маъқул келмаса, унга дарҳол касб ўрганиш учун ваучер ажратила-ди. Ҳоким ёрдамчиси фуқаронинг қобилиятига қараб тўғри касб йўналишини танлашда ва ҳужжатларни тизимга ки-ратилишда ёлғиз қолмайди. Муҳим жиҳати, ваучер берилган кундан бошлаб 3 ой давомида амал қилади.

Эътиборлиси, бошланган хайрли ҳаракат натижасида жорий йил-нинг 8 ойида 83 минг нафар фуқаро бепул касб-ҳунарга ўқитилиб, юқори даромадли ишларга жойлаштирилди. Демакки, шунча инсон ишсизлик ва камбағалликдан қиқшишга кўмаклашилди.

Илгари давлат ҳисобидан ўқитиш тизимларида қандай муаммолар бор-лиги ҳеч кимга сир эмас. Сифатсиз таълим, коррупция ва шунчаки диплом учун “хўжақўрсин”га дарсга келиб-ке-тишлар бўларди. Янги ташаббус бун-дай сохтакорликка чек қўйди ва учта асосий устунлиги намоён бўлди.

Булар — ўқув жараёни, таълим сифати ва тингловчиларнинг давома-ти замонавий рақамли тизим орқали сонияма-сония кузатиб борилади. Қўзғўямачилик қилишнинг илоҳи йўқ,

Дарс қолдирган ёки ўқиниш истамаган одам шу заҳоти тизимдан четлаштири-лади ва ваучер бекор қилинади. Давлат пули фақат билим олишни истаган-ларга сарфланади. Ўқув марказлари давлат бюджетидан пул олиш учун таълим сифатини оширишга мажбур, чунки фуқаро яхши ўқита олмайдиган марказни эмас, энг зўрини танлаш ҳуқуқига эга.

Эътиборлиси, ваучер тизими боқи-мандалик кайфиятини йўқотиб, минг-лаб инсонларни ҳаракатга келтирмоқда.

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ
МИЛЛИЙ АГЕНТЛИГИ ва
ЖАҲОН БАНКИ вакиллари
Ижтимоий реестрнинг янги
мезонларини ишлаб чиқиш
масалаларини муҳокама қилди.

САМАРҚАНД ШАҲРИДА
“Болалар фаровонлигига
инвестиция: Келажак авлодлар
барқарор ва адолатли
тараққиёти сари йўл” Жаҳон
саммити ўтказилади.

ПОЙТАХТИМИЗДА
ИЖТИМОЙ
ҲИМОЯ ТИЗИМИДА
коррупциянинг олдини олиш
масалаларига бағишланган
семинар ташкил этилди.

4 **Таълим масаласини фақат мактабнинг вазифаси, деб қараш
тўғри эмас. Агар таълим муассасаси билим берса, маҳалла унинг
ортидаги муҳитни соғломлаштиради**

2026 ЙИЛ
1 ОКТЯБРЬ,
ПАЙШАНБА

МАХСУС
СОҲ
№ 79

Mahalla

ФАОЛ ҲАЁТГА ҚАДАМ

Ҳаётга бўлган интилиш — иродани тоблаш учун ёрқин намуна

Маҳалламизда кўмакка муҳтож оилалар
билан манзилли ишлаш, уларнинг муаммо-
ларини ўрганиш ва эҳтиёжларидан келиб
чиққан ҳолда комплекс ижтимоий хизматлар
кўрсатишга алоҳида эътибор қаратишмоқда.

Мунис АСРАҚУЛОВА,
Бўка туманидаги
“Ўзбек” маҳалласи ижтимоий ходими.

Шундай хонадон вакилларида бири — Мавлуда опа Исаева. Аёл бир неча йилдан буюн онкологик касаллик билан курашиб келмоқда. Оила аъзоларидан Ҳосилбек Ҳикматов ногиронлиги бўлган фуқаро. Турмуш ўртоғи ҳам имконияти чекланган шахс сифатида қатор мураккаб ижтимоий ва маиший ҳолатларни бошдан кечирмоқда.

Оиланинг ҳолати ўрганилиб, уларнинг эҳтиёжларидан келиб чиққан ҳолда комплекс ижтимоий хизматлар ташкил этилди. Жумладан, моддий ва ижтимоий кўмак, тиббий хизматлардан фойдаланиш, дори-дармон масалаларида ёрдам, ногиронлиги бўлган шахслар учун зарур ижтимоий ва реабилитация тадбирларини ташкил этиш, ҳужжатлаштириш ва тегишли ташкилотларга йўналтириш каби хизматлар кўрсатилди. Оиланинг ҳар бир аъзосига индивидуал ёндашилиб, мавжуд муаммоларни бартараф этиш билан бир қаторда, уларнинг кундалик ҳаётини енгиллаштириш ва ижтимоий фаоллигини оширишга қаратилган чоралар кўрилди.

Энг эътиборлиси, шундай мураккаб вазиятга қарамай, Мавлуда опанинг яшашга қизиқиши, эртанги кунга ишончи ва оиласи учун курашишга интилиши инсон иродасининг ёрқин намунасидир. Унинг ҳаётга бўлган муносабати атрофдагиларга ҳам куч ва умид бағишляпти.

Бахтиёр ота Алиқулов — Ободлик қўчасида истиқомат қилади. Кейс-менеджмент услуи асосида уларнинг яшаш шароити, саломатлиги ва мавжуд эҳтиёжлари ўрганилди. Жараёнда оилада ижтимоий-иқтисодий ҳамда ижтимоий-тиббий хатарлар аниқланиб, уларни бартараф этиш ва оиланинг ҳаёт сифатини яхшилашга қаратилган тегишли хизматлар йўлга қўйилди.

Бахтиёр ота Алиқулов “Ёлғиз кексалар” тоифасига киритилиб, унинг кундалик эҳтиёжларини қўллаб-қувватлаш, ижтимоий фаоллигини сақлаш ва муносиб ҳаёт кечиришини таъминлаш мақсадида “Фаол ҳаётга қадам” ижтимоий хизмати бириктирилди. Қизи Умида Алиқулова ва турмуш ўртоғи Махфират аянинг ҳам ижтимоий-тиббий эҳтиёжлари ўрганилди. Уларга зарур тиббий хизматлардан фойдаланишда амалий кўмак кўрсатилиб, санаторийга йўланма олиш учун тегишли рўйхатга киритилди.

Ушбу оила билан ишлаш тажрибаси ижтимоий-иқтисодий ва ижтимоий-тиббий хатарларни эрта аниқлаш, эҳтиёжларни баҳолаш ҳамда уларга мос хизматларни ўз вақтида ташкил этиш инсон ҳаёти ва оила фаровонлигини таъминлашда муҳим аҳамиятга эга эканини кўрсатмоқда.

Зеро, ҳар бир инсон эътиборда, ҳар бир оила ҳимояда бўлиши — ижтимоий фаолиятнинг энг муҳим мақсадидир.

Саҳифани “Mahalla” мухбири
Шаҳноза РАҲИМХЎЖАЕВА тайёрлади.

ОҚИЛАЛИК — ОИЛА БЕЗАГИ

МАКТАБ БИЛИМ БЕРАДИ, МАҲАЛЛА УНИ ҲАЁТ БИЛАН УЙЎНЛАШТИРАДИ

Бир куни маҳалладаги ота-оналар билан ўтириб, бафуржа суҳбатлашдим. Фарзандларининг келажаги ҳақида сўраганимда, айримлари “Мактабни битирса, бирор иш қилар”, деган жавобни берди. Баъзилари олий таълим ҳақида ўйлаб ҳам кўрмаган, яна баъзилари фарзандининг қайси касбга мойил эканини ҳам билмасди. Шунда бир нарсани англадим: боланинг келажаги фақат унинг билимига эмас, атрофидагиларнинг муносабатига ҳам боғлиқ.

Фароғат ЎРОЛОВА,
Ургут туманидаги “Халқобод”
маҳалласи хотин-қизлар фаоли.

Чунки мактабда ўқитувчи ҳар куни боланинг қобилиятини кузатади, унинг қизиқиши, нимани яхши ўзлаштириши ёки қайси йўналишда қий-налеётганини билади. Маҳалла эса шу боланинг оиласи, яшаётган муҳити, орзуси ва имкониятларини яхшироқ аңлаши мумкин. Ота-она бу икки томоннинг маслаҳатини бирлаштириб, фарзандига тўғри йўналиш беришда асосий таянч бўлади.

Шунинг учун таълим масаласини фақат мактабнинг вазифаси, деб қараш тўғри эмас. Агар таълим муассасаси билим берса, маҳалла унинг ортидаги муҳитни соғломлаштиради. Оила эса бу билимни қўллаб-қувватлайди. Учала томон бир мақсадда ҳаракат қилгандагина боланинг қобилияти имкониятга, имконият эса натижага айланади.

Маҳалламизда ҳам бир пайтлар олий таълимга кириш кўрсаткичи паст эди. Айрим ота-оналарда фарзандини ўқитишга қизиқиш сезилмасди. Туман ҳокимининг “Нима қилмоқчи бўлсангиз, аввало, ўзингиздан бошланг”, деган гапи мен учун катта сабоқ бўлди. Аввало, ўз оиламизда таълимга муносабатини ўзгартиришга ҳаракат қилдик. Кейин бу тажрибани маҳалладаги ёшлар билан ишлашга кўчирдик.

Ичимликдан бўшаган пластик идишнинг кейинги тақдири кўпчиликни қизқитирмаслиги аниқ. Фойдаланиб бўлгач, уни чиқинди қутисига, баъзан шунчаки кўчага улоқтиришга ўрганиб қолганмиз. Аммо Тошкентда йўлга қўйилган янги ташаббус ана шу оддий ҳаракатга бошқача тус беришни мақсад қилган. Энди бўш идиш шунчаки чиқинди эмас, қайта ишлланиши мумкин бўлган ресурс сифатида қабул қилинмоқда.

Шаҳноза РАҲИМХЎЖАЕВА,
“Mahalla” мухбири.

Хўш, фандоматлар шаҳар тозалигини таъминлашда қанчалик самара беради? Аҳоли улардан фойдаланишга тайёри? Энг муҳими, бир неча сўмлик рағбат одамларнинг чиқиндига муносабатини ўзгартира оладими? Тошкентда бошланган янги тажриба айнан шу саволларга жавоб беришга ҳисса қўлади.

Фандоматнинг иқтисодий тушурилиши оддий маиший янгиликдек кўриниши мумкин. Аммо унинг ортида чиқиндини “ташланмадан буюм” эмас, қайта ишланмадан ресурс сифатида қабул қилиш маданиятини шакллантиришга қаратилган янги ёндашув турибди. 23 сентябрдан Чилонзор туманидаги Бунёдор шох кўчаси, 7А-уйда, Экология қўмитаси бизнес олдига биринчи фандомат ишлай бошлади. Ҳозирча лойиҳа синон тариқасида Тошкент ва Жарқўрғон туманида биттадан қурилма билан бошланган.

БИР ИДИШ — 150 СЎМ!
АММО МАСАЛА ПУЛДА ЭМАС

Фандомат пластик, шиша ва алюминийдан тайёрланган ичимлик идишларини қабул қилади. У бўш, пачақланмаган ва ҳажми уч литрдан ошмаган бўлиши керак. Ҳар бир қабул қилинган идиш учун 150 сўм рағбат пули берилади ва маблаг “Click” электрон ҳамёнига ўтказилади. Фуқаро хоҳласа, ўз улушини олиш ўрнига ушбу маблағни хайрия ёки дарахт экиш ташаббусларига йўналтириши мумкин.

Бу ерда 150 сўм асосий масала эмас, аксинча инсоннинг чиқиндига бўлган муносабатини ўзгартиришдан иборат. Яъни “ишлатдим — ташладим” тамойили ўрнига “ишлатдим — сараладим — қайта ишлашга топширдим”, деган одатни шакллантиришга алоҳида урғу берилган.

“ФАНДОМАТ”ЛАР АҲОЛИ

ЭКОЛОГИК МАДАНИЯТИНИ ОШИРИШДА ҚАНЧАЛИК МУҲИМ?

ЧИҚИНДИ ҚИЙМАТГА ЭГА
РЕСУРСГА АЙЛАНГАНДА

Оддий чиқинди қутисига пластик идиш, овқат қолдиги, қоғоз ва бошқа чиқиндилар аралашиб кетади. Бундай ҳолатда қайта ишлланиши мумкин бўлган хомашёни ажратиб олиш қийинлашади. Фандомат эса ичимлик идишларини алоҳида қабул қилиб, пластик, алюминий ва шишани тури бўйича йиғиш имконини беради. Қурилмада пластик ва алюминий идишлар зичлаштирилиб, махсус контейнерларга жойланади, шиша эса алоҳида йиғилади.

Бу жараёнинг иқтисодий томони ҳам бор. Қайта ишланган материалдан икзиламчи хомашё олиш мумкин. Демак, бир жиҳатдан полигонларга тушадиган чиқинди камайса, иккинчи тарафдан саноат учун зарур бўлган айрим хомашёни қайтадан иқтисодий айлانмага киритиш имконияти пайдо бўлади.

“Фандомат”, бу — аҳолидан бўш пластик, шиша ва алюминий идишларни қайта ишлаш учун қабул қилувчи махсус автоматлаштирилган қурилмадир. Ушбу атама немисча “Pfund” (заров) ва “Automat” сўзларидан келиб чиққан.

ЭНГ КАТТА НАТИЖА —
ОДАТ ЎЗГАРИШИДА

Экологик лойиҳаларнинг самараси фақат қанча килограмм ёки тонна чиқинди йиғилгани билан ўлчанмайди. Уларнинг узоқ мuddатли аҳамияти аҳолида янги одат шаклланишида намоён бўлади.

Масалан, бугун бир киши фандоматга битта идиш топширса, эртага у иккита идишни алоҳида сақлаши мумкин. Кейинчалик бу ҳаракат оиладаги бошқа аъзоларга, қўшниларга, болаларга ҳам ўтиши эҳтимол. Шу тариқа технология экологик тарбия востасига айланади.

Айниқса, бундай қурилмаларнинг мактаблар, олий таълим муассасалари, савдо марказлари, истироҳат боғлари, метро ва одамлар гавжум жойларда пайдо бўлиши чиқиндини саралашни кундалик ҳаётнинг оддий қисмига айлантириши мумкин. Ҳозирги синон лойиҳа ўзини оқласа, фандоматларни аҳоли гавжум ҳудудларга босқичма-босқич ўрнатиш режалаштирилган.

КУН МАВЗУСИ

НОЗИК ЖУССАДАГИ
НОДИР ФАЗИЛАТ

Олот туманидаги “Ёш ботир” маҳалласида яшовчи Дилдора Авезова икки ўғли ва келини билан биргаликда рўзгор тебратishi баробарида хонадонидagi мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланиб келмоқда.

Астойдил меҳнат қилган камбағаллик кўрмайди

Ажратилган 27 миллион сўм имтиёзли кредит маблағи ҳисобидан 5 сотихли майдонда иссиқхона ташкил этилгани рўзгор учун айни мuddао бўлди.

Йил бошидан иссиқхонага картошка, бодринг ва помидор экилиб, дастлабки ҳосилдан қариб 12 миллион сўм даромадга эришилди. Ҳадемай, 1,3 тонна помидор ва яна шунча бодринг ҳосилини йиғиштириб олиш ҳисобидан жами 20 миллион сўмдан ошириб, моддий манфаат топиш кўзланмоқда. Ҳатто қилки мавсумда ҳам иссиқхона ери бўш қолдирилмасдан, унда исмаоқ, саримсоқпиёз ва кўкатлар етиштириш одатга айланган.

Қолаверса, ҳозирда хўжалик оғилхонасида 7 бош қорамол парваришланмаётган бўлиб, бўрдоқиға боқилаётган қорамол ҳисобидан бир йил давомида 1 тоннадан кўпроқ гўшт етиштириш, хомаки ҳисоб-китобларга кўра, бундан 130 миллион сўмдан зиёд даромад топиш имконияти мавжуд.

— Муҳтожлик ва камбағалликдан чиқishнинг оддий йўли — астойдил меҳнатда, — дейди ибратли оила бекаси Дилдора Авезова. — Ҳамиша ночор аҳволдан чиқish, ўсиб келаётган фарзандлар орзу-хаёсини кўриш ҳақида ўйлаб, қайғуриб келаётганимиздан шундай натижаларга эришмаётган бўлсак, ажасмаб. Ҳар биримизнинг ишчимиз тайин. Иссиқхонамиз, чорва моларимиз, паррандачилигимиз бор. Албатта, буларга эришиш осон кечмади. Рўзгор юкнини тортish, эҳтиёжни қоплаш учун ҳамиша ҳаракатдамиз.

Чиндан ҳам, меҳнат бор жойда ҳаракат, ҳаракат бор жойда эса моддий манфаатдорлик бўлади.

**ИЧКИ ИШЛАР
ВАЗИРЛИГИДА**
жиноятчиликка қарши
курашиш, ҳуқуқбузарликлар
профилактикаси,
кибержиноятларнинг олдини
олиш ҳолати муҳокама қилинди.

**РЕСПУБЛИКА ИШЧИ
ГУРУҲИ** Сирдарё тумани
“Камолот” маҳалласи ва
Гулистон шаҳар “Обод юрт”
маҳалласида жиноятчиликни
жизловлаш борасидаги ишларни
ўрганди.

**ЎЗБЕКИСТОН ВА
БУЮК БРИТАНИЯ**
солиқ маъмуриятлари
ҳамкорлик истиқболларини
муҳокама қилди.

Mahalla

**МАХСУС
СОҲ**
№ 79

**2026 йил
1 ОКТЯБРЬ,
ПАЙШАНБА**

**Болалар ўз-ўзидан жиноятчи бўлиб қолмайди. Уларни
бу чоғга йиқитаётган бир нечта омилар бор**

5

ЖИНОЯТНИ ҚАНДАЙ ЖИЛОВЛАДИНГИЗ?

“Биз нега болалар билан дилдан гаплашмай қўйдик?..”

ЭНГ КАТТА ХАВФ — ЖИНОЯТЧИДА ЭМАС, АТРОФДАГИЛАРНИНГ ЛОҚАЙДЛИГИДА

Бугунги кунда навқирон авлодни ватанпарвар, юсак маънавиятли ва қонун устуворлигини англайдиган инсонлар этиб тарбиялашда таълим муассасалари ва устозларнинг ўрни бекиёс. Бу йўлда биз, профилактика инспекторлари билан елкадош бўлиб келаётган фидойи устозларимизнинг меҳнати тўғайли бугун ҳудудимизда ёшлар ўртасида жиноят ва ҳуқуқбузарликлар кескин камайди.

Саъдулло БОБОҚУЛОВ,
Миробод туманидаги “Фаровон”
маҳалласи профилактика инспектори.

Муҳими, маҳалладаги таълим муассасаси билан ҳамкорлигимиз самарали давом этмоқда. Жумладан, эрта профилактика орқали дарсларга мунтазам қатнашмайдиган, ҳулқ-атворида салбий ўзгаришлар кузатилаётган ўқувчиларни аниқлаш ва улар билан индивидуал ишлаш имкониятига эга бўляпмиз. **Муаммоли вазиятларда мактаб маъмурияти ва ота-оналар ўртасида тезкор алоқа йўлга қўйилган.** Бу ҳамкорлик натижасида вояга етмаганлар ўртасидаги мушталашувлар, безорилик ва бошқа қонунбузарликларнинг барвақт олди олинмоқда. Ўқувчиларда профилактика инспекторларига нисбатан қўрқув эмас, балки ҳимоячи сифатида ишонч шаклланди.

Профилактика инспектори бўлиб ишлаш менга фақат қонун бузилишини расмийлаштиришни эмас, инсонлар тақдирининг энг нозик, баъзан энг оғриқли нуқталарини кўришни ўргатди. Тўғриси, бүгун кўнглим хотиржам. Чунки жорий йил “яшил” тонфадаги ҳудудга айландик.

Илгари қоронғи ва чекка кўчалар, айниқса, тунги вақтда хавотирли эди. Ўғрилик ёки майда безорилик содир бўлса, гувоҳ топиш, айбдорни аниқлаш ҳафталаб вақт оларди, назорат етишмасди. Энди бундай муаммолар йўқ. Чунки маҳалла

фаоллари ва тадбиркорлар билан ҳамкорликда ҳудуднинг кириш-чиқиш йўллари, гавжум нуқта-ларига замонавий кузатув камералари ўрнатдик. Гавжум масканларга ва аҳоли хавф остида қолиш эҳтимоли бор нуқталарга фавқулодда чақирув — “SOS” тугмаларининг ўрнатилиши зўр янгилик бўлди. Бу қурилма ҳатто, бирор кўнгилсизлик ҳақида вақтида хабар бериш учун қулайлик яратди. Яқинда бир аёл юрак ҳуружи билан йиқилган кекса отахонни кўриб, дарҳол шу тугмани босди. Бир неча дақиқа ичида тиббий ёрдам билан етиб бордик. Англаганингиздек, қурилма фақат жиноятчиликдан ҳимоя эмас, балки инсон ҳаётини сақлаб қолиш учун яратилган энг яқин кўмакчига айланди.

Биз оддий ва қуруқ расмийчиликдан воз кечдик. Ҳозир технология асри, ҳар бир фуқаронинг кўлида смартфон бор. “Менинг инспекторим” мобилъ иловасининг ишга туширилиши аҳоли билан ўртадаги масофани яқинлаштирди. Иловани очиб, бир тугма билан менга кўнгиноқ қила олади ёки энг яқин таянч пунктини харитадан топади. Илова орқали хавфлар, масалан, пластик карталардан пул ўтирилатган интернет-фирибгарларнинг янги усуллари ҳақида огоҳлантириш юбориб тураман.

Англаганингиздек, номимизга мос тарзда асл фаровонликка эриши учун биргаликда иттиляпмиз. Бу туйғу, аввало, одамларнинг кўзидаги

хотиржамликда акс этапти. Маҳалладошларим билан суҳбатлашганда, баъзан жамиятимиздаги энг катта хавф қуролланган жиноятчи эмас, балки атрофдагиларнинг лоқайдлиги эканига амин бўлам.

Яқинда бўлган воқеа мени мулоҳазага толдирди. Бир оилада узоқ вақтдан бери давом этиб келаётган келишмовчилик охири катта жанжалга айланди. Алам қилгани — қўшниллар, атрофдагилар буни анчадан бери билишган, эшитишган, лекин “бировнинг оиласи, аралашиб нима қиламан”, дея сукут сақлашган. Наҳотки, “ён қўшнинг” — жон қўшнинг”, деган нақл унутилаётган бўлса? Ахир, ўз вақтида узатилган ёрдам қўли, оддийгина самимий суҳбат ёки биргина кўнгиноқ инсоннинг ҳаётини асраб қолиши, катта фожианинг олдини олиши мумкин эди-ку!

Инспектор сифатида бир саволга жавоб излайман. Биз қачон болаларимиз билан дилдан гаплашишни тўхтатдик? Қачондан бери моддий таъминотни меҳр ва тарбиядан устун қўя бошладик? Мана шу каби иллатларга биргаликда курашиш мақсадидан ҳар бир хонадон эгасини, ҳар бир ота-онани ҳушёрликка, энг муҳими — бир-бирига меҳрли бўлишга чақиряпман. Йўлдан адашган ёшни тўғри йўлга соломасак, оиласида зулм кўраётган аёлга қалқон бўлолмасак, хавфсизликнинг қандай қиймати қолади?

ХАВФСИЗ МАҲАЛЛА

“Кўчалар кечалари ҳам хавотирсиз бўлишига эришдик”

Криминоген вазияти оғир ҳудудларда жиноят ва ҳуқуқбузарликларнинг олди олинмас экан, ҳар қандай чора-тадбир қогозда қолиб кетаверди. Шу боис бугун асосий урғу энг муаммоли, “қизил” тонфага киритилган маҳаллаларга қаратилаётгани бекиз эмас.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

Навий шахридаги “Ишонч” маҳалласи ҳам ана шундай диққат марказидаги ҳудудлардан бирига айланди. Бу ерда жиноятлар сони нисбатан кўп кузатилгани боис, маҳаллада кенг қамровли сайёр-патруль профилактик тадбири ташкил этилди. Аммо бу шунчаки навбатдаги ҳисоботбозлик текшируви эмас. Унинг замирида маҳалла аҳлининг тинчлигини асраш, кечалари кўчада хавотирсиз юришини таъминлашдек улкан мақсад ётибди.

Энг аввало, ҳудуд ўрганилди. Тунги сайёр-патруль хизмати йўлга қўйилди. Қоронғу, овлоқ кўчалар, кўп қаватли уйларнинг ертўлалари, шунингдек, ёшлар тўпланадиган, жиноят содир этишга қулай бўлган вақт ва жойлар назоратга олинди. Уйма-уй юриб, суҳбатлар ўтказилди.

Маҳалла фаоллари билан низоли хонадонларга кириб, оилавий ажралишлар, спиртли ичимликларга ружу қўйиш ва ишсизлик каби иллатларнинг туб сабабларига ечим изланди. Зеро, кўчадаги мушталашув ёки ўғриликнинг илдизи кўпинча оиладаги носоглом муҳитга бориб тақалади.

Муаммони фақат жазолаш билан ҳал қилиб бўлмайди. Шу сабабли, ёшлар, хотин-қизлар билан суҳбатлар ўтказилиб, уларнинг бандлигини таъминлаш чоралари кўрилди.

Кузатишлар бир ҳақиқатни яққол намоён қилди. Қаерда ижтимоий назорат заифлашса, “мен сенга, сен менга тегма”, қабилида яшаш кайфияти устувор бўларкан. Қачонки, қўшни ёнидаги қўшнингнинг

бемаҳалда бақирганига, бегона шахсларнинг маҳаллада шубҳали юрганига бефарқ бўлмас экан, жиноятчилик чекинади. Зеро, тинчлик посбонлари ҳар бир уйнинг остонасида 24 соат навбатчилик қила олмади. Профилактика тадбирлари давомида айни шу бўшлиқ тўдирилди, аҳолининг ҳушёрлиги уйғотилди.

— Вазиятни бутунлай соғломлаштириш ва маҳаллани “яшил” тонфага ўтказиш учун қўшимча чораларни амалга оширяпмиз, — дейди **Навий шахридаги “Ишонч” маҳалласи профилактика инспектори Козим Беватов.** — Барча кириш-чиқиш йўллари, кўп қаватли уйларнинг йўлаклари ва марказий нуқталарини юқори тиниқликдаги кузатув камералари билан жиҳозладик. Бу нафақат жиноятни фош этиш, балки унинг содир этилишига тўсқинлик қилувчи энг катта тўсиқдир. Маҳалладаги фаол, обрўли нурунийлар ва кўнглили ёшлардан иборат тунги жамоатчилик назорати сурурларини туддик. Улар кўмакчи бўлишяпти. Жиноят содир этишга мойиллиги бор, муқаддам судланган ёки вояга етмаган ёшлар билан алоҳида ишловчи психологик ва касбга йўналтириш марказини маҳалланинг ўзида ташкил этиш ҳаракатидамыз. Тунги вақтда ҳам ишлайдиган спорт майдончалари ва тўғарақлар ташкил этилди.

Бир сўз билан айтганда, тадбирлар шунчаки тинчликни сақлаш эмас, балки инсонлар қалбида қонун устуворлигига ва хавфсиз ҳаётга бўлган ишончни тиклашдир. Токи, ҳар бир фуқаро маҳалласида ўзини ҳимояланган ҳис қилмас экан, ислохотларнинг амалий кучи сезилмайди.

Рақамли имзони бировга бериш калитни ўғрига топширишдек гап

Богдоғ туманидаги “Тулистон” маҳалласида жорий этилган янги ҳаётда юқори самарадорликни кўрсатди. Қисқа фурсатда маҳалла кибержиноятчилик ва фирибгарлик хавфи юқори бўлган ҳудуддан мутлақо хавфсиз тонфага ўтди.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

Кўп қаватли уйларнинг кириш қисми, аҳоли тўпланадиган гавжум масканлар ва гузарларга огоҳлантирувчи, диққатни жалб қилувчи махсус ёзувлар ўрнатилди. Фуқаро ҳар кунни уйдан чиқётганда ва қайтаётганда ушбу огоҳлантиришларга кўзи тушиши натижасида унда ички ҳимоя ва шубҳали ҳавола-ларга нисбатан кучли иммунитет шаклланди. Йигит-қизлардан иборат кичик кўнглилар гуруҳи ташкил этилди. Смартфонларни мукамал тушунадиган бу ёшлар маҳалланинг телеграм, фейсбук гуруҳларини

тинимсиз таҳлил қилиб бормоқда. Ижтимоий тармоқларда тарқалаётган “Президент номидан пул тарқатилляпти”, “Фалон компания совгалар берапти” ёки “Ютуқли ўйинларда қатнашинг” қабилидаги сохта ҳаволалар пайдо бўлиши билан, уларни тўхтатиб қолишмоқда. Бу билан юзлаб содда фуқароларнинг маблағлари асраб қолинмоқда. — **Фирибгарларнинг энг асосий нишони, одатда, банк карталари ва замонавий телефон иловаларидан фойдаланишда хавфсизлик қоидаларини тўлиқ билмайдиган кекса ёшли отахон ва онахонлар ҳисобланади, — дейди маҳалла профилактика инспектори Дўстон Акбаров.** — Шу боис ҳар ҳафтада бир марта кексалар учун қисқа ва

ТАЖРИБА
тушунарли шаклда амалий дарслар ташкил этилди. Уларга телефонга келган код (энг муҳим рақамли имзо) нимага кераклиги, уни бегоналарга бериш — уй қалитини ўғрига топшириш билан баробар эканлиги ҳаётини мисолларда кўрсатиб берилади. Маҳалла аҳли пластик карта рақами ва кодни ҳеч кимга айтмаслик қўниқмасини ўзлаштирди.

Тадбирларни тизимли равишда жонлантириш мақсадида ҳафтанинг муайян бир кунни маҳаллада “Киберогоҳлик кунин” деб эълон қилинди. “Еттилик” ҳамкорликда ҳар бир хонадонга бирма-бир кириб чиқиш тизимини жорий этди. Ушбу тарғибот уй бекаларидан тортиб, мактаб ўқувчиларигача етиб борди.

Олиб борилган манзилли ишлар ўз мевасини берди. Охириги ҳисобот даврида интернет орқали маблағларни талон-торож қилиш, банк карталаридан пул ўтириш (киберфирибгарлик) билан боғлиқ биронта ҳам жиноят қайд этилмади. Рақамли саводхонлик ошди. Ҳозирда маҳалла аҳли шубҳали кўнгиноқлар ёки бегона ҳавола келганда алданиб қолмаяпти, аксинча, дарҳол маҳалла фаолларига ёки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга хабар бермоқда.

Саҳифани
“Mahalla” муҳбири
Хайрулло
АБДУРАҲМОНОВ
тайёрлади.

Ногиронлиги бўлган шахсни ишга қабул қилган тадбиркорларга меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 3 БАРАВАРИ МИҚДОРИДА СУБСИДИЯ АЖРАТИЛАДИ.

Ўзбекистонда юқори курс талабаларининг КАМИДА 80 ФОИЗИ ДУАЛ ТАЪЛИМГА ўтказилади.

Тошкент шаҳрида Тожикистон Соғлиқни сақлаш ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш вазирлиги мутахассислари учун МАЛАКА ОШИРИШ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ.

6 **Халқимизда бир ишни бошлашдан олдин устоз ёки тажрибали инсоннинг оқ фотиҳасини олиш азалдан эзгу анъана сифатида қадрланади**

2026 ЙИЛ
1 ОКТЯБРЬ,
ПАЙШАНБА

МАХСУС
СОҲ
№ 79

Mahalla

КЎНГИЛДАГИ ГАП

“Келажакда ким бўлмоқчиман?” мавзусида ёзилган иншони ҳеч ким ёдидан чиқармаса керак. Эсласангиз, ҳаёлан турли касбларни эгаллардик. Орадан йиллар ўтиб, синфдошларимнинг деярли етмиш фоизи ўзи орзу қилган соҳанинг эгаси бўлди.

БОЛАДАГИ БЕФАРҚЛИКНИНГ ИЛДИЗИ ОИЛАДАМИ?

Ўйлаб қолдим, демак, боланинг тасаввурлари беиз кетмас экан. Устозимиз шу орқали қалбимизда ҳаётий интилишни уйғотибди. Болаликдаги ўй-хаёллар балоғат даврига келиб аниқ мақсад ва ҳаракатга айланади.

— Орзу қилиш, айниқса, ўсмирлик даврида жуда муҳим, — дейди психолог Венера Эрметова. — Лекин айрим ёшларда, ҳаётга бефарқлик, ҳафсаласизлик кайфияти устун. Бу “илят”нинг пайдо бўлиш ўчоғи эса оила. Ота-она бир-бирига меҳрли бўлмаса, кўнгли ҳавас билан тўлиб-тошмаса, болада бу туйғу қандай шакллансин. Улар балки айтишиб, гап талашмас, лекин муносабатларида бефарқлик устун. Бола бунини вужуди билан ҳис қилади. Натижада унинг руҳий мувозанати бузилади. Агар фарзанд руҳий танг аҳволда улғайса, орзу қилиш қобилияти ва малакаси ҳосил бўлмайди. Ўз келажagini тасаввур қила олмайди. Бу ҳолат эса “бўламан”, “эришаман”, “оламан”, деган туйғуларга энг катта тўсиқдир. Улар олдига мақсад қўйиши учун хотиржам, илиқ, меҳрли муҳит керак.

Баъзи болалар сохта орзуларга берилади. Ўзининг қандай қобилият эгаси эканини, имкониятларини тушунмайди. Ички қўрқув уларни мавҳум хаёллар билан ҳимояланишга мажбур қилади. Аслида эса, уларда ҳаракатга ундовчи куч етишмайди. Фақатгина бошқалардан кам эмаслигини кўрсатиб қўймоқчи бўлади, холос.

Бола орзу қилиши учун унда ҳавас уйғотиш зарур. Ота-она дастурхон атрофида, оилавий суҳбатларда ўзининг ҳаётга иштиёқини кўрсатсин. Телевизор қаршида: “Қара-я, ёшларга қанчадан-қанча имкониятлар очиб бериляпти”, деган гапнинг ўзи ўсмир қалбига чўғ солиши мумкин. Бола балки бу гапни эътибор билан эшитмас, лекин ботиний онгига шундоққина жойлашади. Қарабсизки, эр талаб у

ҳаётга ишонч билан уйғонади. Кўнглида беихтиёр янги гоё ва ишларни бошлаш туйғуси барқ уради. Фарзандига таъсир кўрсатишни истаган ота-она фикрини унга ҳиссиёт билан ифодаб берса, ижобий натижага эришиши мумкин.

Ота-она ўзига паст баҳо берса, фарзандининг орзуларига бепарво бўлади. “Мен кимману, сен ким бўлардинг. Барибир бу ишларни амалга оширолмайсан”, деб ҳаётдан норози кайфиятини ҳиссиётлар орқали ифода-лаш, боланинг юрагидеги умидларини пучга чиқаради.

Бугун ёшларимизнинг қалбига юз очаётган орзуларини нозик бир ниҳол каби парваришласак, эртага хирмон-хирмон ҳосил бериши аниқ. Масъулият эса яна ўз-ўзидан ота-оналар ва устозлар зиммасига тушаверади.

Бугун кредит олиш кўпчилик учун оддий молиявий қарорга айланган. Уй-жой, автомобиль, таълим, тадбиркорлик ёки маиший эҳтиёжлар учун олинган маблағ айрим оилаларга имконият эшикларини очиши мумкин. Аммо даромад мажбуриятлар кўпайиб борса, бу қулайлик аста-секин молиявий босимга айланади.

Шаҳноза РАҲИМХЎЖАЕВА,
“Mahalla” мухбири.

Муаммо кўпинча бир-данга сезилмайди. Дастлаб белгиланган ойлик тўловни амалга ошириш осон кечади. Кейин кундалик эҳтиёжлар, коммунал тўловлар, таълим, даволаниш ва бошқа харажатлар кўшилади. Натижада оила даромадининг салмоқли қисми олдиндан тақсимланади.

Шу нуқтада муҳим савол туғилади: олинаётган маблағ оила имкониятини кенгайтиряптими ёки келажакдаги даромаднинг бугундан сарфлантиряптими?

Кредит танлашда кўпчилик “ойинг қанча тўлайман?”, деган савол билан чекланади. Ваҳоланки, шартномадаги фоиз, муддат, жами қайтариладиган сумма ва бошқа тўловлар ҳам ҳисобга олиниши керак.

Масалан, ойлик тўлов кичикдек кўринса-да, узок муддат давомида унинг умумий миқдори анча катта бўлиши мумкин. Шу боис шартномани имзолашдан олдин нафақат бугунги, балки келгуси ойлардаги вазиятни ҳам ҳисобга олиш зарур.

МАОШГАЧА ПУЛ ОЛИНГ...

Молиявий хизматлар бозорида қисқа муддатли эҳтиёжни қоплашга мўлжалланган микро-молиявий хизматлар ҳам кенгаймоқда. Айрим таклифларда навбатдаги маоши ёки даромади тушгунига қадар маблағ олиш имконияти тўғри ечимдек

кўринади. Аслида, бу ерда масала маблағнинг оз ёки кўплигида эмас, уни қайтариш учун қанча маблағ қолишида.

Масалан, ойлик маоши келишига бир неча кун қолган одам қутилмаган харажат сабаб қисқа муддатли қарз олди. Маош тушгач, қарзни қайтарди. Лекин шу вақтга келиб ойлик маблағнинг бир қисми сарфлангани учун кундалик эҳтиёжларга яна пул керак бўлиши мумкин. Агар бу ҳолат мунтазам такрорланса, даромадни кейинги ойгача етказиш учун яна қарз излашга тўғри келади. Шу тариқа бир қарашда кичик бўлган қарз доимий молиявий олдга айланиши хавфи пайдо бўлади.

Шунинг учун қарор қабул қилишдан олдин бир неча саволга жавоб топиш керак: бу маблағ ҳақиқатан зарурми? Уни қайтариш учун барқарор даромад борми? Даромад вақтинча камайса, тўловлар қандай амалга оширилади? Қарз қайтарилганидан кейин оила кундалик эҳтиёжларини қоплаш учун етарли маблағга эга бўладими?

БАРҚАРОРЛИК ҲИСОБ-КИТОБДАН БОШЛАНАДИ

Оила молиясини бошқаришда даромад ва харажатларни ёзиб бориш, мажбурий тўловларни олдиндан режалаштириш, қутилмаган ҳолатлар учун жамғариб бориладиган пул жуда муҳим. Бу оддий одатлар молиявий қарорларни шоммасдан қабул қилишга ёрдам беради.

Бу сафар шогирд шошилмади. Устози билан бирга иш жараёнини қайта кўриб чиқди, маҳсулот сифати, сақлаш шароити, харажат ва бозор талабини ҳисобга олди. Кейин яна фаолиятига қайтадан киришди. У энди ҳар бир қарордан олдин маслаҳатлашар, билмаганини сўрашдан уялмас, устозининг тажрибасини ўз ишининг муҳим қисми, деб биларди...

Халқимизда бир ишни бошлашдан олдин устоз ёки тажрибали инсоннинг оқ фотиҳасини олиш азалдан эзгу анъана сифатида қадрланади. Бу одатда каттанинг розилигини олиш билан бирга, ўз ниятини англаш, масъулиятни ҳис этиш ва ҳаётий тажрибага суяниш маъносини ҳам ифодалайди.

Энг муҳими, кредит ёки микромолиявий хизматни “муаммонинг тайёр ечими”, деб қабул қилмаслик керак. У фақат муайян эҳтиёжни қоплаш воситаси, холос. Агар инсон ҳар ой даромадидан кўпроқ маблағ сарфлаётган бўлса, янги қарз муаммонинг илдинини бартараф этмайди.

Фарзандларга ҳам пулнинг қадрини тушунтириш, эҳтиёж ва хоҳиш ўртасидаги фарқни англашти, тежамкорликка ўргатиш оилада молиявий маданиятни шакллантиришнинг муҳим қисми ҳисобланади. Зеро, барқарор турмуш фақат кўп даромадга эмас, мавжуд маблағни оқилона тақсимлай билишга ҳам боғлиқ.

Кредит инсон имкониятини кенгайтириши ҳам, унинг эртанги даромадини бугундан мажбуриятга боғлаши ҳам мумкин. Маошгача етиб туриш учун олинган кичик қарз ҳам мунтазам такрорланса, катта молиявий муаммонинг бошланишига айланиши эҳтимолдан холи эмас.

Шунинг учун ҳар бир қарор олдиндан бир лаҳза тўхтаб, ўзимиздан сўрашимиз керак: “Бу пул менинг муаммонини ҳал қиладими ёки уни кейинги ойга кўчирадими?” Чунки молиявий хотир-жамлиқнинг энг мустаҳкам пойдевори — қарз миқдорининг кўплиги эмас, имкониятга мос ҳаёт тарзи ва пухта ҳисоб-китобдир.

ҚАДРИЯТ ВА САБОҚ

Устознинг қадри фақат берган билимида эмас, балки унинг ҳаёт синовларидан ўтган тажрибасида. Китобдан касбни ўрганиш мумкин, аммо ҳалоллик, сабр, одамлар билан муомала ва қийин вазиятда тўғри қарор қабул қилиш кўпинча ҳаётий сабоқлар орқали шаклланади.

Бугун устоз деганда, фақат ўқитувчини эмас, шифокор, муҳандис, тадбиркор, журналист ёки бошқа соҳада тажриба орттирган мутахассисни ҳам тушунамиз. Технология ривожланган, маълумотни бир зумда топиш мумкин бўлган даврда ҳам устоз тажрибасининг ўрни ҳеч қандай аҳамиятини йўқотмайди. Чунки маълумот “нима қилиш”ни кўрсатса, тажриба “қандай йўл тутиш”ни ўргатади.

Устоз дуосининг энг катта ҳосияти — инсонга тайёр муваффақият ваъда қилишда эмас, балки берилган ишонччи оқлаш, меҳнатни ҳалол қилиш ва бир кун келиб ўзи ҳам бошқаларга таянч бўлиш масъулиятини уйғотишдир.

Ижтимоий ходим оиланинг муаммосини эшитади, вазиятни ўрганади, зарур ташкилотлар билан ҳамкорлик қиладди. Чунки фаолиятнинг ҳақиқий натижаси — қоғоздаги мурожаат эмас, инсон ҳаётидаги ижобий ўзгаришда кўринади.

Бир оиланинг муаммоси ҳал бўлса, хонадонда хотиржамлик ҳукм суради. Кимнингдир ҳаётида имконият очилса, бутун оиланинг келажаги ўзгариши мумкин.

Мисол учун, Назира Бахбетова бундан бир неча йил аввал бахтсиз ҳодиса сабабли оғир ҳаётий вазиятга тушиб қолган эди. Давлатимизнинг “Инсон қадри” учун тамойили асосида эҳтиёжманд аҳолининг доимий қўллаб-қувватланиши шу каби миллионлаб фуқароларнинг турмуш шароитини яхшилаб, эртанги кунга бўлган ишончини мустаҳкамламоқда.

Бугун фуқаро давлатимиз, Президентимиздан миннатдор. Сабаби, унинг ҳаёти тубдан ўзгарди. Эътибор ва ғамхўрликни ҳис этиб, олдинга қадам ташламоқда.

Саҳифани
“Mahalla” мухбири
Шаҳноза РАҲИМХЎЖАЕВА
тайёрлади.

БЎСТОНЛИҚ ТУМАНИДАГИ
“ЁШЛАР” ОРОМГОҲИДА
“WikiMarafon” ҳамда
“WikiSfera II” лойиҳаси
амалга оширилди.

КОНСТИТУЦИЯВИЙ СУД
чегара тартибини бузганларни
суд қарорисиз 10 суткагача
ушлаб туриш ҳақидаги меъёрни
бекор қилди.

“ИШОНЧЛИ ҲАМРОҲ”
МОДЕЛИ Тошкент шаҳри,
Наманган, Самарқанд ва
Жиззах вилоятларида синовдан
ўқазилди.

Mahalla

МАХСУС
СОҲ
№ 79

2026 ЙИЛ
1 ОКТЯБРЬ,
ПАЙШАНБА

Ҳар бир маҳаллада камида 3-5 нафар ишсиз ёшни
шогирдликка олган устозларга ҳар ойлик рағбатлантиришлар
жорий этилса, ёмон бўлмас эди

7

УСТОЗ КЎРГАН ШОГИРД ҲАР МАҚОМГА ЙЎРҒАЛАМАЙДИ

Ҳар йили Ўқитувчи ва мураббийлар куни арафасида таълим муассасаларида фаолият юритадиган педагогларга алоҳида эҳтиром кўрсатилади. Мен бугун байрам муносабати билан маҳаллада истиқомат қилиб, ёшларга касб-хунар ўргатаётган нурунийлар, тадбиркор ва хунармандларни ҳам эсга олишни бурчим, деб билдим.

Тошпўлат РАҲМАТУЛЛАЕВ,
Самарқанд шаҳридаги
“Богимайдон” маҳалласи раиси.

Дарҳақиқат, маҳаллада “устоз-шогирд” тамойилининг қайта жонлангани яхши натижаларга сабаб бўлди. Бу тизим шунчаки меҳнат муносабати эмас, балки ёшларни ҳаётга тайёрлаш, жамиятда ўз ўрнини топишига қўмаклашиш ва энг муҳими, ижтимоий муҳитни соғломлаштиришнинг самарали йўлидир.

Ушбу тамойилнинг афзаллигини оддий бир ҳаётий мисолда кўриш мумкин. Маҳалламизда кўп йиллар давомида дурадгорлик билан шугулланган, эл орасида ҳурмат қозонган Собит ота исмли нуруний яшайди. Шу инсонга бироз шўҳ, баъзан вақтини беҳуда ўтказадиган Алишерни шогирд сифатида бириктириб бердик.

Дастлабки ойларда фақат ёғоч йўнишни, асбобларни тозалашни ўрганди. Бироқ жараён чуқурлашгани сари, нафақат хунар, балки ҳаёт мактабини ҳам ўтай бошлади. Собит ота иш устида шогирдига ҳалоллик, одамлар билан мулоқот маданияти, оилавий масъулият

ҳақида гапириб берарди. Орадан икки йил ўтиб, Алишер нафақат устага айланди, балки тенгдошларига ўрناк бўла оладиган, оғир-вазмин йигит бўлиб етишди.

Яна бир маҳалладошимиз Саттор Насилов кўп йиллар новвойчилик билан шугулланган, эл орасида ҳурмати баланд. Шу кунгача ўнлаб шогирдларга устозлик қилган. Уларнинг аксарияти шу кунларда мустақил ишлаб, тадбиркорлик қилипти. Айрим шогирдлари хорижий мамлакатларда ҳам фаолият юритиб келмоқда.

Эътиборлиси, бу инсоннинг довруғини эшитиб, қўшни Жомбой туманидан излаб келишди. Илҳом Носиров уларнинг бири-

дир. Уни ишга олиб, дастлабки ойларда фақат хамир қоришни ўргатди. Кейинчалик новвойлик касбининг барча босқичларини ўзлаштирди.

Ушбу кичик ҳаётий мисоллар “устоз-шогирд” тамойилининг маҳалла миқёсидаги афзалликларини яққол кўрсатиб берди. Дарҳақиқат, устоз кўрган йигит-қизларнинг беҳуда вақти бўлмайди. Улар кун бўйи хунар ўрганиш билан банд. Бу эса маҳаллада жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг кескин камайишига хизмат қилади.

Ҳар бир маҳалланинг ўз анъанаси, хунармандчилик сирлари бўлади. Бизнинг ҳудудда миллий касб-хунар(қуллолчилик,

заргарлик, тикувчилик, дурадгорлик)лар фақат китоблардан ўрганилмайди. Устоз ўз шогирдига кўз билан кўриб, қўл билан ҳис қилинадиган нозик сирларни мерос қилиб қолдиради. Нурунийлар, тадбиркорлар ва хунармандлар ёшларга нафақат пул топишни, балки инсонийликни, каттага ҳурмат ва кичикка иззатни ўргатади. Муаммога дуч келган йигит ёки қиз хато қилишдан олдин улар билан маслаҳатлашиши анъанага айланган. Бу эса маҳалладаги оилавий ажралишлар, руҳий тушқунликнинг олдини олувчи “табиий ижтимоий қалқон” вазифасини ўтамоқда. Жорий йилнинг ўзида маҳалламизда 50 нафардан зиёд йигит-қиз шогирдликка тушиб, касб-хунар ўрганди.

Жараёни янада яхшилаш, янги босқичга олиб чиқиш ва уни бугунги кун талабларига мослаштириш имкони бор. Бунинг учун ҳар бир маҳаллада камида 3-5 нафар ишсиз ёшни шогирдликка олган устозларга ҳар ойлик рағбатлантирувчи тўловлар ёки солиқ имтиёзлари (масалан, даромад солиғи ёки ижтимоий солиқдан озод қилиш) жорий этилса, ёмон бўлмас эди.

Туман ва республика миқёсида
“маҳаллабай” асосида энг кўп
шогирд тарбиялаган ва уларни иш
билан таъминлаган хунармандлар,
тадбиркорлар ва зиёлиларни
рағбатлантириш ҳам яхши самара
беради.

Яна бир тақлим — “Маҳаллада устоз” электрон платформаси ташкил этиб, устозлар, уларнинг соҳаси ва бўш шогирдлик ўринлари рўйхатини шакллантириб бориш лозим.

ДИЛДАГИ ГАП

НУҚТАИ НАЗАР

Болаларни зўравонликдан ҳимоя қилиш кучайтирилади

2025 йилда Олий Мажлисининг Бола ҳуқуқлари бўйича вакили (Болалар омбудсмани)га 1 934 та мурожаат келиб тушган. Шу асосида 19 та жиноят ва 26 та маъмурий иш кўзгатишган. Бундан ташқари, жиноят ишини кўзгатишни рад этиш ҳақидаги 20 та қарор бекор қилинган.

Мақсадбек ҚҶҚОРОВ.

Афсуски, Болалар омбудсманига йўлланган ҳар бешинчи мурожаат болага нисбатан турли шаклдаги зўравонликка оид бўлмоқда. Биргина 2024-2025 йилларда жами мурожаатларнинг 21 фоизини болага нисбатан содир этилган зўравонлик бўйича қонуний чора кўриш тўғрисидаги мурожаатлар ташкил этди.

Мана шу ўринда савол туғилади: мамлакатда болаларга нисбатан зўравонликни жийовлайдиган қонун ёки тизим йўқми? Албатта, бор. Хусусан, 2024 йил 14 ноябрда “Болаларни зўравонликнинг барча шаклларида ҳимоя қилиш тўғрисида”ги қонун қабул қилиниб, болаларни зўравонликдан ҳимоя қилишнинг мутлақо янги тизими йўлга қўйилди.

Ҳўш, унда нега содир этилган зўравонлик бўйича мурожаатлар сони ортиб борапти?! Наманганда юз берган фожиа эса бутун Ўзбекистон халқининг ғазабини кўзгатди. Ҳатто, юқори минбарлардан туриб, бу ҳолатга кескин ва қаттиқ эътирозлар билдирилиб, бундай ваҳшиёна жиноятлар учун аслида ўлим жазосини қўллаш кераклиги, лекин амалдаги қонунчиликда олий жазо кўзда тутилмагани таъкидланди.

Бироқ қонунда жазони белгилашнинг ўзи билан масала тўлиқ ҳал бўлмайди. Жамоатчилик талаб қилаётган адолат қонунларнинг қандай ишлагани ҳам боғлиқ. Шу боис асосий эътибор фақат жазо чораларига қаратилиб, бошқа муҳим вазифалар эътибордан четда қолиб кетмаслиги керак.

Қўриниб турибдики, бола ҳуқуқларини ҳимоя қилиш йўналишида ҳали кўплаб муҳим ва долзарб масалаларни ҳал этиш зарур. Аввало, болалар хавфсизлиги, хусусан, боғча ва мактабларда уларнинг ҳимоясини таъминлаш масаласи доимий эътиборда бўлиш керак. Боғча ва мактаб ҳудудига кириш-чиқишни назорат қилиш, болаларнинг хавфсиз муҳитда таълим-тарбия олишини таъминлаш каби масалалар тизимли ёндашувни талаб этади. Бу жараёнда жазони кучайтириш билан бир қаторда, зўравонликнинг олдини олиш, масъул идоралар фаолиятини мувофиқлаштириш ва жамоатчиликнинг фаол иштирокини таъминлаш механизмлари алоҳида эътибор қаратиш керак.

Фарзандларимизнинг ҳаёти, соғлиги ва шаънини ҳимоя қилиш — давлат ва жамият олдидаги энг устувор вазифалардан биридир. Ишонамизки, мазкур ҳужжат бу борадаги ҳуқуқий тартибларни янада такомиллаштириш, болалар хавфсизлигини таъминлаш ва уларнинг ҳуқуқларини ишончли ҳимоя қилиш йўлидаги муҳим қадам бўлиб хизмат қилади.

МАҲАЛЛА КУТУБХОНАСИ

Кўпчилик учун китоб шунчаки вақт ўтказиш ёки билим олиш воситаси бўлиб кўринса-да, аслида у инсон тақдирини бутунлай бошқа ўзанга буриб юборишга қодир улкан кучдир.

КИТОБ — ОДАМЛАР БИЛАН МУЛОҚОТНИ, МАҚСАД САРИ ИНТИЛИШНИ, МУЛОҲАЗА ЮРИТИШНИ ЎРГАТДИ

Исломжон МУҲАММАДЖОНОВ,
Фаргона туманидаги “Обод” маҳалласи
ёшлар етакчиси.

Бундан бир неча йил аввал ҳаётим кўпчилик тенгдошларимники каби бир хилликдан иборат эди. На аниқ бир мақсад, на келажакка иштиёқ бор.

Ҳаммаси тасодифан дўстнинг тавсияси билан қўлга тушган Дејл Карнегининг “Дўст ортириш ва одамларга таъсир кўрсатиш тўғрисида” ҳамда ўзбек адабиёти дурдонаси — Абдулла Қодирийнинг “Ўткан кунлар” романларини ўқишдан бошланди.

Илк саҳифаларни очганимда, шунчаки вақт ўтказиш учун ўқигандим. Аммо Карнегининг китобидаги инсон психологиясига оид оддий ҳақиқатлар менга атрофдагилар билан мулоқот қилишни, одамларни тинглашни ўргатди. “Ўтган кунлар” эса қалбимда миллий гурур, масъулият ва асл муҳаббат туйғуларини уйғотди.

Мутлолаа ҳаётимга учта катта бурилиш олиб кирди. Мулоқот маданияти шаклланди, одамлар билан тил топишиш, уларни тушуниш қобилияти

ортди. Мақсад пайдо бўлди, илҳомланиб, тил ўрганишни бошладим. Ижтимоий тармоқлардаги чарчоқ ўрнини китоб тақдим этган теран мулоҳаза ва руҳий хотиржамлик эгаллади.

Бугунги кунда нафақат билимли мутахассис, балки маҳалладаги ёшлар учун китобхонлик клуби ташкил этган фаол ташаббускорман. Бундан ташқари, маҳаллада “Обод таълим” маркази иш бошлашига бош-қош бўлдим. Лойиҳа орқали ёшлар замонавий касбларни эгаллаш, ахборот технологиялари ва хорижий тилларга ўрганиш имкониятига эгалар.

“Маҳалла кутубхонаси”да китобни шунчаки “ўқиб қўйиш” эмас, у билан яшаб, қаҳрамонлар хатосидан хулоса чиқаряпмиз, ўқиганларимизни кундалик ҳаётимизга татбиқ этишни ўрганяпмиз. Чунки ҳар бир ўқилган яхши асар — бу янги битта ҳаётни яшаб ўтиш ва бировнинг тажрибасини ўзлаштириш демакдир.

ҲАЁТ САБОҒИ

Вақтни эмас, ўзимизга тегишли лаҳзаларни бой беряпмиз

Эрталаб соат бонг уради. Кўзимизни очибоқ қиладиган биринчи ишимиз — ёстиқ остида телефонни олиш. Билдиришномалар, янгиликлар кетма-кетлиги, қисқа видеолар...

Шоҳсанам НАЖМИДДИНОВА,
журналист.

Бир қарашда беш дақиқа ўтгандек, лекин соатга қарасак, аллақачон ярим соат йўқотилган. Шу тариқа кунимиз бошланади. Доимий шошилиб яшаш, “улурмаяпман”, деган хавотир ва кун охиридаги чарчоқ.

Бугун кимдан ҳол-аҳвол сўрасангиз, “Вақт умуман етмаяпти, кунлар сувдек оқиб кетяпти”, дея нолийд. Аммо бир ўйлаб кўрайлик, ростан ҳам суткадаги 24 соат қисқариб қолдим? Ёки муаммо вақтнинг камлигиде эмас, бизнинг эътиборимиз ва танловларимиздами?

Илгари одамлар ишдан қайтгач, оиласи даврасида суҳбатлашар, китоб ўқир ёки шунчаки ҳордиқ чиқарар эди. Бугун эса ҳамманинг ўз дунёси бор. Ижтимоий тармоқлар бизга “вақтни тежяпмиз”, деган алдамчи туйғуни беради. Бир сонияда дунёнинг нариги чеккасидаги янгиликдан хабардор бўламиз, яқинларимизга тезкор хабар йўллаймиз. Аслида айнан шу “тезкорлик” энг қимматли хазинамизни ўғирламоқда. Телефон экранига тикилганимизда вақт гўё тўхтаб қолгандек туюлади, аммо ҳаётдаги соатлар шиддат билан ўтиб кетади. Биз кундалик юмушлар ва ижтимоий тармоқлар ичида қолиб, ҳақиқий яшашдан чалғиб қоляпмиз.

Энг ачинарлиси, бу жараёнда оила ва шахсий ривожланиш ўрта-сидиги мувозанат бузилмоқда. Вақт етмаслиги ҳақидаги баҳоналар ортига

яшириниб, биз энг муҳим нарсаларни бой беряпмиз.

Вақт етишмаслиги — бу замонавий дунёнинг айби эмас, бу бизнинг устуворликларни тўғри белгилай олмаётганимиз оқибатидир. Агар биз бугун тўхтаб, ҳаётимизга назар ташламасак, йиллар ўтиб ортимизга қараганимизда, қўлимизда фақат “рақамли хотиралар” ва бой берилган имкониятлар қолади.

Муаммонинг ечими жуда оддий, аммо катта ирода талаб қилади. Мувозанатни тиклаш учун кунига ҳеч бўлмаса бир соат телефонни бутунлай ўчириб қўйиш, фарзанднинг кўзига қараб тинглаш, ота-онадан ҳол сўраш ёки шахсий ўсиш учун битта саҳифа китоб ўқиш кифоя.

Саҳифани
“Mahalla” муҳбири
Хайрулло
АБДУРАҲМОМОВ
тайёрлади.

ЎЗБЕКИСТОН ВАА
МАЛАЙЗИЯ ЎРТАСИДА
сайёҳларни Ўзбекистонга
жалб қилиш бўйича янги
ташаббуслар муҳокама
қилинди.

2026 йил ноябрь ойида
Самарқанд шаҳрида
БУТУНЖАҲОН
ВАҚФ ФОРУМИ
ўтказилади.

Ҳудудларда
отинийлар ўртасида
“ЗАКОВАТ”
ИНТЕЛЛЕКТУАЛ
ЎЙИНЛАРИ ташкил
этилди.

8 Болага “ўғрилиқ қилма”, дейиш эмас, “Бу сеники эмас”, деган гапнинг маъносини тушунтириш керак

2026 ЙИЛ
1 ОКТЯБРЬ,
ПАЙШАНБА

МАХСУС
СОН
№ 79

Mahalla

НАЗМ

Муҳаммад ЮСУФ,
Ўзбекистон халқ шоири.

Оддий муаллим

Қадри билинади менга энди гоҳ
Олис мактабимнинг ўша беҳашам..
Навоий-ку бизга устоздир, бироқ
Кимдир ўқитган-ку Навоийни ҳам.
Шундай буюк зотга ҳарф ўргатган ким?..
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Тупроқдек хокисор, безовта жонлар,
Аммо қаноатда тоғдек улугвор,
Ҳатто Темурдайн Соҳибқиронлар
Пирим деб, этагин ўпган зотлар бор.
Қайсар жаҳонгирга йўл кўрсатган ким?..
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Йўқдан Берунийлар бинолар қилган,
Машрабни машхури дунёлар қилган.
Хусайини — Ибн Синолар қилган,
Абдуллонинг тилин бурролар қилган,
Илон ўйнатгандек сўз ўйнатган ким?..
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Лекин бу ҳаёт ниш-санчиқларидан,
Қоқинса кўтарган қўлтиқларидан,
Отадек эзилган ғуссага ботса,
Боладек қувонган ютуқларидан,
Уйқуда шоғирдин ўйлаб ётган ким?..
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Улфат кўп-у аммо бир дўсти ҳамроҳ —
Ҳалим тополмадим ундан ҳалимроқ,
Қанча устоз кўрдим, қанча олийгоҳ,
Олим тополмадим ундан олимроқ.
Бола юрагимда бебаҳо тилсим —
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Юзга кираман мен Худо хоҳласа —
Юз йилдан кейин бир мўмин ўртоғим
Кўзим ёпиб қўйса, жағим боғласа,
Сўнгги сафар сари отланган чоғим,
Фақат бир кимсадан бўлади қарзим,
Оддий муаллим-да, оддий муаллим!

МАҲАЛЛАМИЗ МАШҲУРЛАРИ

Ҳар бир юриш ортида бир умрга айланган танлов мужассам

Шахматда ғалаба кўпинча битта
юриш ортида йиллар давомида
тўпланган тажриба, интизом, сабр
ва ўзига бўлган ишонч туради.
Бугун жаҳон шахматининг энг
юқори погоналаридан бирида
турган Жавоҳир Синдоров
фаолияти ҳам шундай —
ташқаридан қараганда тез
кўтарилишдек кўринади, аслида,
у жуда эрта бошланган ва йиллар
давомида шаклланган катта
меҳнат йўлининг натижасидир.

Шаҳноза ХАЛИЛОВА.

Жавоҳир шахмат оламига
4,5 ёшида кириб келган. Унинг бу
спортга қизиқишида бобоси Комил Син-
доровнинг ўрни алоҳида. Қизғи, оилада
шахмат анъанаси бўлмаган. Отаси бизнес
билан шуғулланган, онаси эса мактаб
ўқитувчиси бўлган. Жавоҳир оиладаги
тўрт фарзанднинг тўнгичи, унинг учта
укаси бор.

Унинг шахматга кириб келиши та-
содиф эди. Бир куни боғчадаги энг яқин
дўсти шахмат тўғрагига қатнашишини
айтиб, Жавоҳирни ҳам бирга боришга
ундади. Оддийгина туюлган бу таклиф
унинг ҳаётидаги энг муҳим бурилишлар-
дан бирига айланади.

**Комил Синдоров — Жавоҳирнинг
дастлабки устозигина эмас, унинг
шахматдаги шаклланиш жараёнини
бошидан кузатган энг яқин инсонлар-
дан бири.** У набирасининг феъл-атвори,
қизиқиши ва имкониятларини яхши
биларди.

Жавоҳирнинг ўзи ҳам кейинчалик
эришган натижаларини фақат истеъдод
билан изоҳлашни истамайди. У учун он-
ланинг қўллаб-қувватлаши, устозларнинг
меҳнати ва энг муҳими, мағлубиятлардан
кейин яна ўзини тиклай олиш қобилияти
муҳим бўлган.

— **Шахматга кириб келишимда
бобомнинг ўрни катта эканини барча
суҳбатларда алоҳида эътироф этаман,
— дейди Жавоҳир Синдоров.** — У киши
мени бошидан оқ қўллаб-қувватлади. Ҳар
доим ҳам ғалаба қозонавермаймиз. Спорт
шунча — бир пайт чўқкида бўласиз,

бошқа пайт эса жуда пастга тушиб ке-
тишингиз мумкин. Шундай вазиятларда
оиланинг менга бўлган ишончи катта
куч берган. Улар мағлубиятни ҳам тўғри
қабул қилишимга ёрдам беришди. Ме-
нимча, инсоннинг атрофидagi одамлар
унинг катта мақсад сари боришида жуда
муҳим ўрин тутади.

**Жавоҳирнинг халқаро майдон-
даги дастлабки жиддий тажрибаси
жуда эрта бошланган.** У етти ёшида
Ҳиндистоннинг Деҳли шаҳрига илк
хорижий сафарини амалга оширади.
Турли мамлакатлардан келган ёш шах-
матчилар орасида ўзини синаб кўради.
Кейинчалик ғалабалар бирин-кетин кела
бошлади. **2018 йилда, атиги 12 ёшида у
гроссмейстер унвонини қўлга киритди.**
Бу натижа унинг ёшидаги шахматчи учун
катта воқеа эди.

**Синдоровнинг спортдаги ҳақиқий
катта сакраши сўнгги икки йилга
тўғри келади.** 2025 йилда у ФИДЕ Жаҳон
кубоғида ғолиб чиқиб, тарихдаги энг ёш
Жаҳон кубоғи чемпионига айланди. Бу
ғалаба унга жаҳон чемпионлиги учун
курашиш имкониятини берадиган Ном-
зодлар турнирига йўл очди. Орадан кўп
ўтмай, 2026 йилда Кипрда ўтказилган
Номзодлар турнирида у 14 та партияда

мағлубиятсиз 10 очко жамғариб, муд-
датидан олдин ғолиб бўлди. Бу нафақат
унинг шахсий фаолиятидаги энг катта
натижалардан бири, балки Ўзбекистон
шахмати тарихидаги янги босқич эди.

— **Шахматда натижа бир кунда
қўлга киритилмайди, — дейди Янчиҳаёт
туманидаги “Машғал” маҳалласи раи-
си Улугбек Мўминов.** — Бунинг ортида
йиллар давомидаги машғулот, қўллаб
мусобақалар, ютуқ ва мағлубиятлар-
дан ҳулоса чиқариш, ўз устида тинмай
ишлаш бор. Жавоҳир ана шу машаққатли
йўлдан ўзининг матонати билан ўтиб
келяпти. Биз маҳалла аҳли унинг ҳар бир
катта мусобақасини, ҳар бир ютугини
алоҳида қизиқиш билан кузатамиз. Ай-
ниқса, ёшлар унинг ҳаёти ва спортдаги
йўлини кўриб, ўз олдига мақсад қўйиши,
бирор соҳани танласа, унга жиддий ён-
дашиши муҳим.

Жавоҳирда менга ёқадиган яна бир
жиҳат бор — у эришган натижаларига
қарамай, оддийлиги ва камтарлигини
сақлаб қолган. Катта ютуқлар ин-
соннинг нафақат маҳоратини, балки
феъл-атвори ва тарбиясини ҳам намоён
қилади. Унинг вазминлиги, ҳар бир қа-
дамини ўйлаб босиши, рақибига ҳурмат
билан муносабатда бўлиши ҳам ёшлар

учун ўзига хос сабоқ. Шахмат тахтаси
олдидаги хотиржамлик ва ҳаётдаги
босқичлик бир-бирига уйғун эканини Жа-
воҳир мисолида кўриш мумкин.

2026 йил Жавоҳир учун муҳим
воқеаларга бой келди. Аввал Номзодлар
турниридаги тарихий ғалаба, сўнгра
яқиндагина Самарқандда якунига етган
46-Бутунжаҳон шахмат олимпиадасидаги
олтин медал... Ўзбекистон эрактар терма
жамоаси 11 та тур якунига кўра, 20 очко
билан чемпион бўлди ва тарихда иккинчи
бор Олимпиада олтин медалини қўлга
киритди. Синдоров жамоа таркибида
иккинчи тахтада ўйнаб, 10 та партияда
7 очко жамғарди.

**Олимпиада ғалабасидан
кейинги эътироф ҳам катта
бўлди. Синдоров ва унинг жамоа-
дошларини Президентимиз дав-
латимизнинг юксак мукофотлари
билан тақдирлади, ҳар бирига
200 минг АҚШ доллари, уй ва
автомобиль совға қилинди.
Жавоҳир учун бу Президентимиз
қўлидан қабул қилиб олган
учинчи автомобиль бўлди.**

**Энди унинг асосий натижаси — Ўз-
бекистон шахматчиси сифатида жаҳон
тоғига даъвогар даражасига етиб кел-
гандир.** 2026 йилнинг энг катта шахмат
воқеаларидан бири айнан унинг номи
билан боғлиқ: йил охирида у амалдаги
жаҳон чемпиони Гукеш Доммаражуга
қарши жаҳон чемпионлиги учун баҳс
олиб боради.

Бир пайтлар бобоси олдига шахмат
тахтасида ўтирган, фигураларнинг
юришини бошқалардан тезроқ илғаган
жаҳон чемпиони Гукеш Доммаражуга
қарши жаҳон чемпионлиги учун баҳс
олиб боради.

**Саҳифани
“Mahalla” мухбири
Шаҳноза ХАЛИЛОВА
тайёрлади.**

ҲИДОЯТ БЕКАТИ

Дилмурод АЗИЗОВ.
Қашқадарё вилояти:

— **Ҳозирги вақтда ижтимоий
тармоқларда видеоларнинг
кўришлар сони ошириш учун
“Раҳмонга ишонсангиз, охиригача
қўлинг, шайтонга эргашсангиз,
ўтказиб юборинг” ёки “Ҳақиқий
уммат бўлсангиз, тарқатинг”
каби ёзувлар кўйиш урфга
айланди. Бу қанчалик жоиз?**

ЭЪТИҚОДНИ ВИДЕО КЎРИШ-КЎРМАСЛИК БИЛАН БОҒЛАШ ЖОИЗМИ?

Ўзбекистон мусулмонлари
идораси Фатво маркази:

— Бу каби усуллар Ислом одо-
бига ҳам, шаръий меъёрларга ҳам
мутлақо тўғри келмайди. Бу одам-
ларнинг диний ҳиссиётларидан
нотўғри услубда фойдаланишдир.
Бирор видеони кўрмаган ёки ўт-
казиб юборган одамни “шайтонга
эргашган”, деб айблаш ёки ин-
соннинг имонини битта роликни
кўриш-кўрмаслигига боғлаб қўйиш
— шаръан асоссиз ва оғир ҳато-
дир. Чунки видеонинг асосий мақ-
сади имоннинг шартини қўйиш
— шаръан асоссиз ва оғир ҳато-
дир.

Аллоҳ таоло Куръони каримда
ноҳақ даъво қилишдан қайтарган,
Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи
васаллам эса одамларни алдаб ёки
уларнинг туйғуларини суистеъмол
қилиб манфаат кўришни қоралаб
шундай деганлар: **“Ким бизни ал-
даса, биздан эмас”** (Абу Хурайра
ривояллоху анҳудан Имом Муслим
ривояти).

ҲАЛОЛЛИК МАКТАБИ

Бозорда бир кампирнинг
олдида навбат кутиб
турардим. У қўлидаги
майда-чуйда пулларни санаб,
сотувчига узатди. Сотувчи
шоганиданми, кампирга
ортиқча пул қайтарди.
Кампир бир неча қадам
юрди-ю, тўхтади.

Ушбу сон
саҳифаларидаги
барча мақолалар
матнни мусахҳиҳ
Феруза ФУЗАЙЛОВА
ўқиди.

Ҳеч ким кўрмаётганда кимлигимиз билинади

— Қизим, сиз кўп қайтарибсиз, — деди у пул-
ни узатиб. Сотувчи ҳайрон бўлиб, пулни олди.
— Опа, билмай қолибман.

Кампир эса елка қисди:
— Билмай қолганингиз меники бўлиб қолмай-
ди-ку, болам.

Шу гап оддий эшитилади. Аммо унда
бир халқнинг тарбияси бор.

Чунки бизнинг катталаримиз болага ҳа-
лолликни кўпинча катта гаплар билан эмас,
майда одатлар билан ўргатган. Нон ерга
тугуса, олиб ўпиб, четга қўйишарди. Дастур-
хондаги нонни оёқ остида қолдирмаслигини
тайинлашарди. Қўшинининг ховлисидаги
мевага қўл чўзган болага эса “Аввал эгаси-
дан сўра”, дейишарди. Буларнинг ҳар бири,
аслида, битта тушунчани сингирарди: ризқ
ҳам, мол ҳам, меҳнат ҳам эгасиз эмас.

Шу боис халқ орасида “бировнинг ҳақи”
деган ибора жуда оғир маънога эга бўлган.

Бировнинг пулини олиш — албатта, хиё-
нат. Аммо ҳақ масаласи бундан кенгроқ. Иш-
хонада ҳаммасинингизнинг қилган меҳнатини
ўзингизники қилиб кўрсатиш ҳам бировнинг
ҳаққи. Навбатда турган одамни таниш-би-
лиш орқали четлаб ўтиш ҳам, қарзини вақтда
қайтармай, “кейин бераман” деб юриш ҳам,
сизга ишониб айтилган гапни бошқаларга
тарқатиш ҳам омонатга хиёнат. Баъзан одам

ҳалолликни фақат катта пул ёки катта бойлик
билан боғлайди. Аслида инсоннинг виждони
кўпроқ кичик имкониятларда синалади.

Ҳисобчи ортиқча пул қайтарди — қайта-
расизми? Йўлда бировнинг телефони тушиб
қолди — эгасини излайсизми? Ишхонада
қилган хатоингиз учун бошқа одам айблана-
ётганини кўрдингиз — индамайсизми? Ҳеч
ким билмайдиган жойда топилган нарсани
“эгаси йўқ экан”, деб ўзингизники қилсиз-
ми? Ана шу саволларнинг жавоби одамнинг
асл қиёфасини кўрсатади.

Ота-боболаримиз “Ҳалол луқма — та-
нага дармон”, деб бекорга айтмаган. Диний
ва ахлоқий қарашларимизда ҳам бировнинг
молини ноҳақ олиш, омонатга хиёнат қи-
лиш, ўзганин ҳаққини поймаётган эҳтиш қаттиқ
қораланади. Чунки бировнинг ҳақиға кириш
фақат унинг молдан қамайтириш эмас, ўз
виждонининг ҳам қарздор қилишдир.

Бугун эса ҳалолликнинг кўринишлари
янада кўпайган. Электрон пул, карта, онлайн
тўловлар, ишдаги маълумотлар, муаллиф

лик, хизматлар — бировнинг ҳаққи энди
фақат ҳамёндаги пул эмас. Кимнингдир
суратини рухсатсиз ишлашти, биров ёзган
матни ўз номидан тарқатиш, одамнинг
ишончини суистеъмол қилиш ҳам ҳалоллик
масаласидир.

Шунинг учун болага “ўғрилиқ қилма”,
дейишнинг ўзи етмайди. Унга “Бу сеники
эмас”, деган гапнинг маъносини тушун-
тириш керак. Чунки ҳалоллик назорат бор
пайтда ўзини тутиш эмас. Камера ўчирилган-
да ҳам, атрофда ҳеч ким бўлмаганида ҳам,
қўлингизга имкон тушганида ҳам ўзингизга:
“Бу менга тегишли эмас”, дея олишдир.
Балки шунинг учун ҳам халқимизда “Ҳалол
меҳнат — ҳалол ризқ” деган тушунча авлод-
дан авлодга ўтиб келган.

Бойликнинг қўплиги эмас, унинг қандай
топилгани муҳим. Бировнинг ҳаққидан қў-
шилган дастурхон қанчалик тўқин бўлмасин,
ундаги хотиржамлик кам бўлиши мумкин.
Ҳалол меҳнат билан топилган оддий нон эса
одамга бошқача тотлади.

Mahalla

Ўзбекистон маҳаллалари уюшмасининг
ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий
газетаси

Бош муҳаррир:
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Дизайнерлар:
Лазиз Мейликов, Шерзод Маманов

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Администрацияси
хузуридаги Ахборот ва
оммавий коммуникациялар
агентлиги томонидан
2024 йил 7 майда
№271590 рақами билан
давлат рўйхатидан ўтказилган.

Муассис:
«MAHALLA DAVRIY NASHRLARI» МЧЖ
Тахририят манзили:
100192, Тошкент шаҳри
Мустақиллик шоҳ кўчаси 59-уй.
Телефонлар:
71 233-39-89, 71 233-10-92.
Нашр кўрсаткичи: 148.

«Шарқ» НМАК босмахонасида
чоп этилди.

Босмахона манзили:
Тошкент шаҳри
Буюк Турон кўчаси 41-уй.

Газета тахририят компьютер марказида
саҳифаланди ва офсет усулида босилди.

Ўлчам: А2, 4 б.т.
8 659 нусхада чоп этилди.
Буюртма №: Г-920

